415/ /008 000949 MMM
LAAKSO SIRKKA MMM
STURENKATU 9A2
00510 HELSINKI 51

TUNTURILATU

N:o 4/18.11.1999

Hiihtovaellus Sarekissa

Gasthaus Jopparin pihalla ahkiokasa herätti epäilevän henkisiä juttuja. *Tämä porukka tietää mitä tekee;* kuulin paikan isännän kommentoivan ja siitäkös röyhistin rintaani. Niin piti ollakin. Tämä on juhlavaellukseni ja odotan siltä paljon.

Kolbman pikkubussissa on hyvä tunnelma. Auton jurratessa raskaan perävaunun edellä ylämäkeen, näin ensikerran Sarekin lumihuiput ja yritin ahmia kaikki näköalat kerralla.

Ahkioiden vetämisen aloitamme vielä samana iltana hiihtämällä *Ritjemjärven* yli. Harvoin jäällä on mäkiä, mutta siellä oli. *Akkajaure* on voimalaitosten säännöstelyallas ja vedenpinnan vaihtelu kymmeniä metrejä.

Kolmas retkipäivä. Sumu on kietonut kaiken vaippaansa ja sataa märkää lunta. Lumi peitti hetkessä edellä hiihtäneiden jäljet. Liisteriä pohjiin ja välillä pois. Naisten sukset

... juuri siellä missä halusin

Varpaiden tuuletus – sopivan tärkeä homma merkkipäivänä...

eivät halunneet toimia millään ja jäimme väkisin porukasta. Matti onneksi malttoi jäädä kaverikseni auttamaan ja nostin mielessäni hattua miehelle. Aina niitä vetäjiä löytyy, jotka rynnivät liput hulmuten etujoukoissa, tyyliin jokainen huolehtikoon itsestään.

Hieno aamu. Tänään on 50-vuotispäiväni ja olen juuri siellä missä halusin! Kimaltelevien hankien ja lumihuippujen upeassa tunturilaaksossa. Päivän *ensimmäinen* häkellyttävä tapahtuma on onnittelusuukot naisilta teltan ovella. Katseeni nousee ylös *Mihkatjåhkkan* rinnettä, huipulle. Hengitän riemulla raikasta pakkasilmaa ja ah.. tästä on hyvä jatkaa. Tänään haluan tehdä oman latuni. Koskemattomaan, säihkyvään hankeen. Sovittuani asiasta Matin kanssa, lähden edeltä yksin nousemaan satulaa kohden. Leiri pienenee vähitellen laaksoon ja vain oma jälkeni piirtyy rinteen valkoiseen maailmaan.

Aurinko on noussut *Sarektjåhkkån* jäätiköiden takaa ja koko upea laakso kylpee sen valossa. Ahkio tulee perässä leikiten ja pusken eteenpäin irtipäässeen härkämiehen koko kiihkeällä voimalla. *Olen unelmieni paikassa. Sarekissa.* Yöllä revontulet ja saappaiden narske pakastuvalla hangella saattelevat hieman mutkittelevan miehen teltalle.

Viikon olemme vaeltaneet lähes kilometrin korkeudella. Nyt mennään alaspäin ja lujaa. Rinne on armotonta kivikkoa ja koivikkoa. Harvoin yhdessä alamäessä on tuntikausia näin hiki. Sinne ne on vaan painuneet .. kyntäneet syvälle kuin villihevoset..

Makaan mahallani lumikuopassa. Toinen suksi on poikittain jossain allani, ahkio nurin ja pipokin hukassa. Tätä hommaa ei sitten opi koskaan. Vaikka on nöyrästi harjoitellut jo kauan. Ihailemani veteraanin tavarat ovat pitkin uraa ja toinenkin retkikavereista on hyvin kummallisen näköisessä asennossa kahden kiven välissä. -näky helpottaa heti omaa oloani. Ei näy menevän muillakaan ihan tyylipisteille.

Retken viimeisen yön nukumme sulan rannalla koskikarojen seurassa. Aamulla ylitämme joen illalla vahvistettua jääsiltaa pitkin ja niin alkaa vesihiihto/ahkioiden uittaminen padon alapuolisella *Gårtjejärvellä.* Paikallisen pilkkipariskunnan ihmetellessä pitkää jotosta. Takaisin törmälle päästyämme lumi loppui lähes kokonaan ja loppumatkan ahkio valitti äänekkäästi takapuoltaan tienravissa. Huolestuneena tutkin kaveriani hotellin pihalla. Kyllä se siitä vielä.. Uudet reissut odottavat meitä ensi lumilla.

Naapurimaan saunapolulla saapastelen vuorostani epäilevän oloisena. Ja turhaan. Saunassa on mahtavat löylyt.

Illalla pidämme koko porukalla pienen muistelu- ja "mitä kaikkea mukavaa tapahtui ja opimme"-palaverin. Lopuksi sovittiin, että jokainen saa hehkuttaa vain yhdelle, retken kaikkein parhaalle elämykselleen. Upeat, lähes vuoristomaiset maisemat nousivat tietysti pääosaan.

Minä hehkutan koko vaellusryhmälle. Meidän ikähaitari oli leveä kuin mäenlaskujäljet rinteissä, mutta homma toimi hienosti. Matti, Veli, Pentti, Simo Ursula, Tero, Antti, Kauko, Sakari, Timo, Helinä ja Irmat. Lämmin kiitos Teille kaikille!

Reijo Ainasoja

JK Se viideskymmenes eri tunturini jäi huiputtamatta. Saavutin tavoitteeni seuraavalla viikolla Käsivarressa. Monilla on paljon enemmän, mutta nöyrällä mielellä tullaan perässä..

Puheenjohtajan tähdenvälit

Tämän 1900-luvun viimeisen lokakuun alkupuolella meillä oli tilaisuus olla koolla Tunturikerho Alppaksen vieraina Hämeenlinnassa syyskokouksen ja susivihkiäisten merkeissä. Kerholaiset olivat valinneet kauniilla paikalla sijaitsevan syksyn ruskaan pukeutuneen Aulangon Heikkilän tapahtumamme paikaksi. Kerholaiset ottivat meidät sydämellisesti vastaan ja viihtymisemme oli kaikinpuolin taattu syksyisen sateen maustaessa oloamme. Lämpimät kiitoksemme teille alppaslaiset hyvin suoritetuista järjestelyistä.

Syyskokoukseen osallistui yli 120 henkilöä ja kokousväki osallistui aktiivisesti ja asiallisesti yhdistystämme koskevien asioiden käsittelyyn.

☆

Vuosituhannen vaihteen lähestyessä meidän on syytä arvioida Tunturiladun toteutuneen toiminnan perusteita ja sitä, miten ne vaikuttavat tulevaisuuteemme säilyttääksemme yhdistyksemme elinvoimaisena ja jäsenkuntaa tyydyttävänä. Ydinajatus on ilmaistu juhlakirjamme ensimmäisessä lauseessa:' Tunturiladun merkittävät toimintatulokset on aina saatu aikaan talkoovoimin". Muun muassa talkoohenki on yhdistyksemme olemassaolon aikana ollut se yhdistävä voima, joka on saanut jäsenet viihtymään ja toimimaan yhteiseksi hyväksi. Jäsenemme eivät ole karttaneet suuriakaan uhrauksia ja ponnistuksia, jotta sovittu tavoite saavutettaisiin. Suuret rakennus- ym. hankkeemme ovat antaneet hyvin monille mahdollisuuden osallistua retkeilyaatettamme tukevaan toimintaan. Vähäinen ei myöskään ole toiminnan tuottama henkisesti tervehdyttävä ja virkistävä vaikutus.

Yhdistyksemme alkuaikoina suoritettu vaellusreittien etsiminen ja varusteiden kehittely on yleisestikin ajatellen eräretkeilyn historiaa ja kestävä ponnahduslauta tämän ajan vaellusten toteuttamiselle.

Entisaikojen retkeilijät ovat olleet luonnon ystäviä. Perusasia - luonnossa liikkuminen sitä säästäen - tulee nykyisin korostetusti esille, koska suuret kävijämäärät kuormittavat ympäristöä entistä enemmän. Oman lisänsä ympäristön kulumiseen ovat tuoneet uudet liikkumislajit, joiden vaikutusta ei aina osata ajatellakaan.

Entisaikojen- ja tulevaisuudenkin retkeilijöiden tavoite on sama, hakea virkistäviä eiämyksiä puhtaassa luonnossa. Tunturiladussa me voimme toteuttaa sitä toimimalla menneisyyttä kunnioittaen nykyajan muuttuvissakin olosuhteissa

☆

Tämä lehti on viimeinen tämän vuoden numeroista. Seuraava ilmestyykin sitten vuonna 2000, jolloin kohtaamme laduillamme taas uusia haasteita. Suuritöisin niistä on tulevana vuonna järjestämämme erävaelluksen Suomen mestaruuskilpailu Pellossa. Johtoryhmä on valmistellut kilpailua jo monellakin taholla. Henkilökuntaa se tulee tarvitsemaan runsaasti ja toisaalla tässä lehdessä on toimitsijaksi ilmoittautumislomake. Tehkäämme yhtä tasokas kilpailu kuin silloin ennen.

Kiitän teitä kaikkia ahkeroinnistanne yhdistyksemme hyväksi. Rauhallista joulua ja menestystä vuodelle 2000. Vuoden vaihteessa meillä on vielä yhteinen tapahtuma Susikyrössä. Olette sydämellisesti tervetulleita mukaan kaamoksen syliin päättämään 1900- ja aloittamaan 2000 luku.

Kyösti Lamminjoki

Tunturiladun upea juhlakirja myynnissä

VIIDEN VUOSIKYMMENEN VAELLUS -nimisen upean 140 sivuisen juhlakirjamme sivuille on tallennettu yhdistyksemme 50-vuotistaipaleen monivaiheista, erityisesti muistista pian katoavaa alkuaikojen historiaa, kuten teoksen alkulehdelläkin mainitaan. Teksti runsaine valokuvineen on myös suoranaista tunturiretkeilyn historiaa varusteiden kehittelyineen ja vaellusreittien etsimisineen. Toiminnan eri aihepiirit on otsikoituina jaoteltu omiksi kokonaisuuksikseen. Sisällysluettelon avulla löytyy helposti kulloinkin esille otettava aihe.

Teoksen lähes 30 pääotsikon alta löytyvät mm Tunturiladun tausta ja syntyvaiheet, perustavan kokouksen pöytäkirja, rakennus- ja talkootoiminta, tunturikerhojen esittely, Tunturiladun julkaisutoiminta, Tunturisusijärjestelmän esittely, suhteemme Lapin asukkaisiin, tunturiretkeilyn ja retkivarusteiden kehitys jne. Erityisen kiinnostavaa luettavaa ovat teoksessa kuvatut lukuisat, jopa seikkailun tuntuiset, historialliset tunturivaellukset. Juhlavuosi 1996 ja yli 50 tunturihuipun valloitus samanaikaisesti sekä muut juhlavuoden tapahtumat on kuvattu varsin elävästi.

Yhteenveto Tunturiladun vuosittaisista tapahtumista on eräänlainen tapahtumakalenteri viidenkymmenen vuoden ajalta. Kirjassa on lueteltu myös toiminnan vastuuhenkilöt ja suppea kooste yhdistystoimintaan osallistuneista henkilöistä. Kirjan lopussa on luettelo tunturisusista. Sokerina pohjalla on esitelty yhtä monta Lappia ja arktista elämää kuvaavaa kirjaa kuin teoksessamme on sivuja.

Juhlakirjatyöryhmässä, rakennellessamme kirjaa, pyrimme saamaan yksien kansien väliin olennaisimmat yhdistyksemme historiaan liittyvät asiat, mutta varmasti jäi vielä muistin varaan paljon "herkullisia" yksityiskohtia yhdistyksemme viisikymmentä vuotiselta taipaleelta.

Viiden vuosikymmenen vaellus on lapinretkeilyä harrastavalle henkilölle mielenkiintoista luettavaa ja se **ratkaissee myös monen joululahjapulman.**

Kyösti Lamminjoki

TUNTURILADUN INTERNET SIVUT LÖYTYVÄT OSOITTEESTA:

www.megabaud.fi./~kavtsi/

Yhdistyksemme puheenjohtaja

Kyösti "Kösä" Lamminjoki

60 vuotta 29.9.1999

Vuodesta 1993 Tunturilatua johtanut Kyösti vietti syntymäpäivään kotonaan Pihlajamäessä. Lukuisten onnittelijoiden joukko kävi tervehtimässä päivän mittaan meille kaikille tunturilatulaisille tuttua Kösää. Kahvikupin ääressä juttu luisti ja monet mukavat tapahtumat vuosien varrelta palautettiin mieliin. Mutta eipä kuusikymppisten juhliminen jäänyt pelkästään merkkipäivänä tapahtuvaksi, sillä Tunturiladun syyskokouksen yhteydessä halusivat myös paikalle eripuolelta maatamme tulleet latulaiset muistaa Kyöstiä. Niinpä syyskokouksen aluksi Kyösti saikin istua johtokunnan jäsenten rakentamaan kultatuoliin ja airueiden saattelemana mies kannettiin kokouspaikalle.

Kyöstin into retkeilyyn ja erikoisesti Lapissa tapahtuvaan vaeltamiseen on ollut pitkäaikaista ja täysipainoista. Jo 1960-luvulta alkaen ovat Kösän lomaviikot kuluneet Lapin erämaita kulkien. Lukemattomilla reissuillaan napapiirin paremmalle puolelle Kyöstille ovat tulleet tutuiksi syrjäisimmätkin kolkat Lapista. Eipä taida löytyä retkialuetta, jolla Kyöstin talvitelttaa ei olisi pystytetty. Talvella tapahtuvat pitkät vaellukset ovatkin päivänsankarin varmin tavaramerkki. Kolmen viikon reissuja on tullut tehtyä useita, kaksiviikkoisista puhumattakaan. Eikä tahti tunnu hidastuvan, vaikka ikää tuleekin lisää, sillä viime talvinen Jäämereltä Kiilopäälle tehty kolmen viikon vaellus saanee jatkoa tulevan talven aikana; siihen malliin on karttoja tutkittu.

Retkivarusteiden kehitys ja koulutustoiminta ovat alueita, joilla Kyösti on tehnyt mittavan työn retkeilijöille. Sekä talviteltan suunnittelussa ja kehittämisessä kuten myös hyväksi havaitussa kavtsilais-mallisessa ahkiossa ovat Kösän sormet olleet vahvasti pelissä. Myös 1990 tehdyssä suuritöisessä kanoottien valmistuksessa Kyöstin ansiot olivat merkittävät, sillä yhdessä Matti Kurjen kanssa hän johti tämän lähes tuhat työtuntia kestävän kurssin, jonka aikana valmistui 18 kanoottia ja 12 ahkiota. Tunturiladun käytössä olevien koulutuskansioiden rakentaminen, niiden kehittäminen ja ennen kaikkea koulutustapahtumissa opettaminen ovat olleet hänelle harrastuksensa parissa tapahtuvaa mieluisaa puuhaa, jota hän ei ole kokenut rasitteena, vaan mahdollisuutena rikastuttaa myös harrastusmahdollisuuksia.

Tarmokkaalla johtamisellaan Kyösti on kehittänyt merkittävästi Tunturiladun toimintaa. Monet suuret projektit, jotka Tunturilatu on 1990-luvulla maineikkaasti hoitanut, ovat vaatineet yhdistyksemme puheenjohtajilta taitoa ja uskallusta. Vuodesta 1993 lähtien tämä tehtävä on ollut Kyöstillä. Tunturiladun puheenjohtajan tehtävien lisäksi hän on ehtinyt toimia myös Suomen ladun johtokunnassa edistäen siellä Tunturiladun periaatteiden mukaista retkitoimintaa ja tehden yhdistystämme tunnetuksi. Ennen siirtymistään yhdistyksemme ruoriin, ehti hän toimia Kavtsin puheenjohtajana vuosina 1984-87.

Kun on taitoa ja tarmoa, ehtii moneen mukaan.

J.A.

Kuva: Marita Maula

Kiitos

Itsestäni johtumattomista syistä saavutin erään merkkipaalun latuni varrella. Sain runsaasti sydämellisiä onnitteluita ja olen teille kiitollinen. Yksi parhaimmista oli erään henkilön toteamus: "Järkytyin, kun kuulin, että olet niin vanha".

Kösä

Noita Pekka Lunnikivi läträyspuuhissa, takanaan seisomassa tunturisusikokelas Seija Andersin. Polvistuneina tuleva tunturisusi Saija Taavitsainen, tuleva johtajasusi Pekka Erämo ja ikäsusi Eila Vilen.

VIHITYT SUDET 1999

TUNTURISUDET	*huiput*	*vaellukset*
1677. Seija Andersin	n. 30	13
1678. Saija Taavitsainen	22	5

JOHTAJASUSI

182. Pekka Erämo	45	12

Johtajasusi harrastusnäyte Lapin kukkivista kasveista

IKÄSUSI 1999

86. Eila Vilen

Eila on pitkäaikainen latulainen ja Tunturiladun jäsen jo vuodesta -70. Hän on toiminut mm Suomen Ladun hallituksessa, Helsingin Ladussa sekä ahkerasti myös Tunturiladussa ja Kavtsissa. Hän oli pitkään *Tunturiladun paljon työtä teettävässä* jäsensihteerin toimessa. Siinä hän oli mukana luomassa kerhojen ja Tunturiladun välistä jäsenmaksujen yhteisperintää. Niissäkin asioissa hän ahkeroi paljon enemmän kuin puhui.

Eila on aina ollut monipuolinen retkeilijä; onhan hän Jukkansa kanssa osallistunut alkuaikojen Erävaelluksen SM-kilpailuihinkin. Lapinretkeilyn lisäksi Eila on muutenkin kiinnostunut luonnosta ja luonnossa liikkumisesta; *melonnasta, marja- ja sieniretkistä* sekä puutarhanhoidosta ja kasveista. Eri maiden kasveihin tutustuminen on innostanut häntä kokeilemaan niiden kasvattamista omassakin puutarhassaan.

Tuleva ikäsusi Eila Vilen noidan leu'unlyöntiä odottamassa.

Susiaisten osanottajat tapahtumapaikkana olleen lomakylä Aulangon Heikkilän pihalla.

Pallas-Ounastunturin kauniisiin maisemiin

Varaa paikkasi joulunviettoon ja vuosituhannen vaihteen viettoon.

TUNTURIHOTELLI
VUONTISPIRTTI

Tule lentäen joko Enontekiölle tai Kittilään josta kutsutaksilla Vuontispirtille junalla Rovaniemelle tai Kolariin ja sieltä bussilla Vuontispirtille omalla autolla

2 hengen huoneissa hlö/vko täysihoito/ 2.600,-
3-4hengen mökeissä hlö/vko täysihoito/ 1.600,-
tiedustele myös vuorokausipaketteja

Millenium yö-buffet 50,-/hlö klo 22.00-01.00
suolapaloja, makeita herkkuja, kuohuviiniä (alkoholiton)

Tunturilatulaisille päivällinen ja aamiainen noutopöydästä yhteishintaan 75,-/hlö

Tunturihotelli
VUONTISPIRTTI

SF-99340 RAATTAMA, FINLAND
Puh. 016-537 356, http:www.vuontispirtti.fi
Fax 016-537 396 tunturihotelli@vuontispirtti.fi

Tuulikki "Tutsa" Sepänmaa 70 vuotta

Kesäpaikkansa Kurun maisemissa, Nuorisoseurantalolla vietettiin heinäkuun viimeisenä päivänä Riemujuhlin tämän lapinkävijäväärtimme merkkipäivää.

Kymmenittäin ystäviä ja läheisiä oli kertynyt paikalle. Tunturisusi "Tutsaa", joka myös on TL:n ainaisjäsen ja Tk Kolbman alkutaipaleiden aktiivi (toiminut mm. sihteerinä), ei ole viime vuosina näkynyt Lapin maisemissa terveydellisistä syistä. Iloksemme olemme tavanneet kuitenkin Kolbman "Kelojen" tapahtumissa.

Onnittelumme näin jälkeenpäin!

Helinä Martikainen

Kokouksissa 7-9/99 käsiteltiin mm seuraavia asioita:

- Eila Mäntyselle myönnettiin susipannu kiitokseksi pitkäaikaisesta työstä Tunturiladun ja Njealljen hyväksi. Pannu luovutetaan hänelle susivihkiäisten alussa.
- Kyösti Lamminjoelle myönnettiin susipannu kiitokseksi pitkäaikaisesta työstä Tunturiladun hyväksi ja erityisesti juhlakirjan eteen tehdystä työstä
- Njalla, Vihtta ja Geatki liittyvät jäsenmaksujen yhteisperintään vuoden 2000 alusta
- Susikyrö on varattu yhteiseen retkeilyyn 9.-16.9. Tällöin kämpällä on opas retkeilijöiden käytössä.
- Selvitetään, voiko Ykin sillan perustuksille järjestää muistotaulu, joka kertoo sillan vaiheista.
- Hyväksyttiin Pentti Luostarisen suunnittelema ERÄ-SM 2000 kisalogo
- Eila Vilen kutsutaan ikäsudeksi
- On valmistunut luettelo tunturiladun kouluttajista ja heidän erikoisaloista

Leppoisaa syksyä toivottaa

Marita

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, puheenjoht. Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 09-387 6845, p.a. 040-594 3297

Väinö Martikainen, varapj., Ojalankyläntie 28, 33610 TAMPERE, p.k. 03-362 1082, 050-339 5198

Aarno Lehtisalo, koulutustoimikunta pj., Kallionpääntie 33, 32100 HUITTINEN, p.k. 02-564 202, 0400-194 478

Ritva Loimio, saamelaisasiaintoimikunta pj., Puistotori 6 as 16, 40100 JYVÄSKYLÄ, p.k. 014-615 282

Marja-Liisa Mäki, kerhoasiat, Torikatu 10 as 6, 13130 HÄMEENLINNA, p.k. 03-675 9061

Marjut Nummela, nuorisoasiaintoimikunta, Pinolaaksonkatu 10, 60320 SEINÄJOKI, p.k. 06-423 8183

Raimo Pahkala, retkitoimikunta pj., Honkakatu 10, 87100 KAJAANI, p.k. 08-637 009

Esko Sepponen, retki- ja kämppätoimikunta, Sammalkuja 8, 76120 PIEKSÄMÄKI, p.k. 015-482 941, 0400-155 950

Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustankatu 13, 48720 KYMI, p.k. 05-281 249

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, toimitussiht., Sundholmantie 194, 23500 UUSIKAUPUNKI, p.k.02-841 4418

Marita Maula, sihteeri (vuoden loppuun), Hippiäistie 6, 00780 HELSINKI, p.k. 09-345 1820, 040-509 4412, marita.maula@kolumbus.fi

Pirjo Sinilehto, jäsensihteeri Veisunkatu 14 as. 5, 33820 TAMPERE, p.k. 03-266 2592

Terttu Hokkanen, taloudenhoit. (vuoden loppuun), Keskussairaalantie 15 B 13, 40600 JYVÄSKYLÄ, p.k. 014-610 406

Tunturiladun tilinnumero PSP 800015-135331/kämppämaksujen viitenumerot: Susikyrö - 505, Susi-Talas - 602, Susi-Kiisa- 709
Tilintarkastajat: Vappu Hietala ja Lasse Luoto

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Kesäkatu 22, 76100 Pieksämäki, p.k. 015-420 083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Jorma Alapuranen, Vallikatu 5-7 A 4, 02600 Espoo, p. 09-5120 378.
Jäsenet: Marita Maula (siht.), Arvo Anivuo, Terttu Civil, Martti Eskelinen ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, p.k. 08-637009, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani, p.k. 08-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Markku Salminen, p.k. 09-291 9916, siht. Airi Heino Männikkötie 1 A 11, 05830 HYVINKÄÄ, p.k. 019-484 105, 0422-307 823

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Erkki Kauppila, p.k. 03-317 1542,, siht. Reijo Jokinen, Siilikarinkatu 26, 33410 Tampere, p.k. 03-346 1977

NJEALLJE (4) Pieksänmäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Jukka Albrecht, p.k. 015-336 829, siht. Leila Auvinen, Alvarintie 7, 78300 Varkaus, p.k. 017-555 2297

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Pirkko Westergård, p.k. 06-317 8058, siht. Kaija Mariapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, p. 06-315 3515

KUHTTA (6) Itäinen Helsinki
Pj. Katri Koivu, p. 09-344 3874, siht. Mare Juusola, PL 120, 00931 HELSINKI, p.t.09-3434 2628

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Eero Lammi, p.k. 017-363 4241, siht. Aune Kumpulainen, Honkakatu 3 as 18, 74130 Iisalmi, p.k. 017-825 401, 040-701 1402

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Juhani Greinert, p.k. 09-351 5156, varapj. Raimo Tuomioja Saramäentie 26 B, 00670 HELSINKI, p.k. 09-724 8005

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Tuula Granroth, p. 014-263 508, siht. Hilkka Mäkelä, Haperontie 1 B 26, 40640 Jyväskylä, p.k. 014-243 634

LOGI (10) Turku
Pj. Kalevi Kanerva, p. 02-236 6270, siht. Paula Jukala, Rätiälänkatu 20 C 24, 20810 Turku, p.k. 02-2517 116

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Teuvo Heinonen, p.k 03-619 7359, siht. Marja-Liisa Mäki, Torikatu 10, A 6, 13100 Hämeenlinna, p.k. 03-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Esko Saastamoinen p. 013-462 616, siht. Ensio Hiltunen, Mäkilehdonkatu 7, 75500 Nurmes, p.k. 013-480 935.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, p. 05-281 354, siht. Sirkku Kanervio, Tornatorintie 13 as 25, 48100 Kotka, p.k. 05-264 950

GEATKI (14) Satakunta
Pj. Aarno Lehtisalo,p.k. 02-564 202, siht. Leena Vilppala, Rekikoskentie 857, 32700 Huittinen, p.k. 02-564 223

NJALLA (15) Tunturilappi
Pj. Raija Palosaari, p.k. 016-642 242, siht. Paula Naukkarinen, Valtatie 21 99100 Kittilä, p.k. 016-642 956, p. 016-642 156

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

Tsietsan kuulumisia

Syksyiset terveiset kaikille tunturilatulaisille! Tämäkin toimintavuosi alkaa olla lopuillaan. Syyskokous ja sen yhteydessä vietettävä puurojuhla ovat jo suunnitteilla.

Nurmeksessa kesäpäivällä tsietsalaisia oli runsaslukuisesti. Ja mikäs oli ollessa hyvin järjestetyssä tilaisuudessa. Kiitokset siitä kumpelaisille! Samoin kuin yhteisestä karpaloretkestä. Me tsietsalaiset vaan olimme niin kiireisiä päiväkävijöitä tai omalla laavulla viihtyviä, että Uiton kämppäyö ja makoisat löylyt rantasaunassa kerholaisilta jäivät kokematta. Karpaloita oli pitkin matkaa pitkospuiden viereisillä soilla. Saimme naapurikerholaisilta viisausta parhaista paikoista.

Ruskaretkellä välillä Kemihaara – Kiilopää oli toistakymmentä osallistujaa. Reissu oli ollut niin onnistunut, että uusi vaellus samoille seutuville on jo suunnitteilla. Siitä tarkemmin ensi vuoden toiminnan esittelyn yhteydessä.

Syyskokoksessa kerhotoimikunta saanee "uutta verta" ja toivottavasti innostuneita jäseniä. Onneksemme meillä on kerhon toiminnassa mukana vastuuntuntoisia, osaavia ja osa jo pitkäänkin mukana olleita henkilöitä

Terveisin **Aune**

Kumpen kuulumisia

Tunturiladun kesäpäivät Nurmeksessa elokuun puolivälissä, joita Kumpella oli ilo isännöidä, olivat, menivät ja siirtyivät iloisten muistojen joukkoon. Kiitokset vieraille kun tulitte. Kiitokset myös kumpelaiselle "hirviporukalle", joka tunturiladun punaisissa liiveissä hoiti isännille kuuluvat askareet. Kiitos.

Ruskaretkemme Susi-Kiisalle syyskuun alussa osui jälleen nappiin kaikilta osin. Viisitoista kumpea ja Marja Kavtsista huiputteli likeiset tunturit, piti leiriä Kiisalla aivan uskomattoman upean ruskan "silmäterässä". Eikä säidenkään suhteen voinut osua parempaa: ilman lämpötila yli +20 astetta ja niinpä osa joukkueestamme hipsutteli tuntureissa T-paitasillaan, urheimmat paidattakin! Eikä hyttysen hyttystä ! Oli yhtä juhlaa. Vaeltamisen väliin korjasimme kerhomme "tiemestarin" Pentti Nuutisen johdolla Kiisan tietä entistä ehompaan kuntoon.

Toinenkin talkoorupeama ja ehkäpä riemullisin hoidettiin: Pöllölän alustan tyhjentäminen ja kompostoiminen. Talkoot olivat hauskat, kun vielä väliin käytimme hajuvettä urheuden kohottamiseksi ja hajuhaittojen torjuntaan. Kerrassaan iloinen työmaa, mutta kun kompostoimme Pöllöläntuotteita, kertyi varsin paljon asiaan kuulumatonta roinaa: muovipusseja, muovipakkauksia, kahvipusseja, tinapaperia ymv. Tämähän yllätti meidät, mutta totesimme, että Pöllölää varmaankin käyttävät kaikenmaailman ohikulkijat. Näet latulaiset eivät takuuvarmasti työnnä yllä luetellun kaltaista roinaa "hyyskän alle", vaan niille varattuun jäteastiaan. Palatessamme Kiisalta tutustuimme Inarissa Siidaan tottakai. Inarista posottelimme pariksi yöksi Kiilopäälle ja sieltä poimimme joukon Joensuun latulaisia paluumatkalle kotiin. Oli jälleen aivan mahtava retki hauskassa joukossa. Kiitos mukana olleille.

Kuten kaikki tunturilatulaiset tietävät on täällä Itä-Suomessa myös mainiot, ehkäpä Suomen parhaat marjamaat. Niinpä Tsietsan ja Kumpen yhteinen karpaloretki tehtiin oikeaoppisesti lokakuun puolenvälin aikoihin Rautavaaralle Tiilikan kansallispuiston soille. Majoittumiseen olimme varanneet Metsähallitukselta Uiton kämpän rantasaunoineen. Iltaa vietimme takkatulen äressä tarinoiden ja lauleskellen. Ja mikäs oli laulellessa, alla oli varsinainen gourmee illallinen pitkän listan mukaan, sisältäen mm: pariloitua hirven kieltä, aitoa tytinää (alatoopia), savulahnaa tinapedillä, lanttukukkoa jota ilman kumpelaisia harvoin tapaa reissussa), savumuikkuja öljykastikkeella, tulikieppiä ... jne. Jo vain oli pidot! Niin ja kyllähän me saatiin karpaloita, ihan roimasti jokainen.

Kuluvan marraskuun 20 päivänä pidimme syyskokouksemme ja pikkujoulun Lieksassa Jongunjoen Lomapirtillä. Kokouksessa tarkasteltiin mennyttä, tutkailtiin tulevia toimia ja toimitettiin tietenkin tarpeelliset henkilövalinnat. Kokouksen päätteeksi savusaunottiin eräässä Euroopan parhaista savusaunoista, nautittiin pikkujouluilllallinen ja vietettiin iloista pikkujoulua.

Esko Saastamoinen

Login kuulumisia

On syksy. Viimeinen tällä vuosituhannella!

Siinä jo väliin pääsi TUNTURILATU-lehti No 3/99 ilman Login kuulumisia, mutta eipä hätää: olihan siellä kirjoituksia logilaisten osallistumisista. Vanha sanonta: "Tyhjästä on paha nyhjästä" pätee tässäkin. Kirjoittaja Unna-Pentti osallistuu nykyisin valitettavan harvoin kerhon tapahtumiin, jotenka kuulumisten pussi on tyhjä siitäkin huolimatta, että kerhossa tapahtuu kaikenaikaa kuulumisten arvoista asiaa. Kesäreissu POHJOIS-RUOTSIN tunturialueella muodostui ikimuistoiseksi yhteispeliksi monien eri kerhojen retkeilijäin taistellessa luonnonvoimia vastaan. Tunnelmaa ja aitoa retkihenkeä riitti joka säässä ja vaikeassa

Toimihenkilövaihdoksia

1.1.2000 vaihtuu Tunturiladun sihteeri ja taloudenhoitaja.
Sihteerinä tulee toimimaan Riitta Gerlin, osoite Maria Jotuninтie 10 E 52, 00400 Helsinki, puh. 040/7074598,
E-mail: riitta.gerlin@-novetos.fi
Taloudenhoitajana tulee toimimaan Marja-Liisa Mäki, osoite Torikatu 10 as 6, 13130 Hämeenlinna, puh. 03/6759061

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 02-8414 418, email: antti.karlin@utu.fi
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Anne Toivonen, Juhana Häme, Marita Maula ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky (ilmos@wakkanet.fi), Uusikaupunki
Painopaikka: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 2000

Aineisto tuleviin lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

1/00	**15.12.1999**
2/00	**28.02.2000**

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki tai sähköpostilla: antti.karlin@pp.inet.fi
Kuva-aineisto datana: ilmos@wakkanet.fi
Huom! Kuvat tif- tai jpg-tiedostoina.

maastossa, vaikkei kaikkein korkein (Kebne) harteilleen päästänytkään. Jos jotain opittiin niin ainakin se, että luonnonvoimat voivat muuttaa vaellusreittiä ja päämäärää, vaikka ne olisi miten hyvin suunniteltu.

Mutta eipä tosi retkiporukkakaan anna niin vain periksi. Nyt on jo suunnitteilla ensi kesänä (viikolla 31) vähän helpompi vaellus Reissajoelle Kautokeinoon. Tämän retken ohjelmaan kuuluu myös Susikyrö mennen tullen. Bussin ajoreitti kulkee Tampereen kautta joko Vaasan tai Jyväskylän suuntaan, jotta mahdolliset vaellushalulliset saadaan mukaan.

Matkasta kiinnostuneet ottanevat yhteyttä Kale KANERVAAN puh.02-2366270 tai 0407331765.

VUOSI 2000 otetaan vastaan Susikyrössä, jossa tiettävästi on TL:n väelle tilaa vuosituhannen vaihtuessa. Varaa paikkasi MARITA MAULALTA. On mahdollista, että Turusta mennään omalla bussilla tavanomaista keskisuomen reittiä, lähtö Turusta ti 28.12.99 klo 18.oo. Kysy Kale KANERVALTA!

Myös uuden vuosituhannen ensimmäiset keväthanget sivakoidaan hiihtoviikollamme No 15 Susikyrössä. Lähtö 7.4.00 ja paluu 16.4.00. Tähän kevätmatkaan sisältyy alustava suunnitelma tamperelaisten aikeista hiihtää Ropilta Kilpisjärvelle. Lisätiedot saat Kale KANERVALTA.

Viime keväinen KEVÄÄN *SUURI PYÖRÄSEIKKAILU* täällä kotipuolessa onnistui jälleen niin hyvin, että jatkoa odotellaan ja jo suunnitellaan. Perästä kuuluu!

Tässä kuulumisten vaiheessa lopetan tällä kerralla. Logilaisten loppuvuosi ja myös alkuvuosi rullaavat tavanomaisin kerhoohjelmin, joita tähän tuskin tarvinnee präntätä. Tuo Milleniumkuume saa totisesti väkeä liikkeelle. Kuulemani mukaan Lappiinkin suuntaa monen monta porukkaa ja firmaa, jotka jopa ostavat majapaikkoja jo varauksensa tehneiden alta. Etsi siinä sitten lyhyessä ajassa uusi paikka menetetyn tilalle.

Tässä kohden **Unna-Pentti** lopettaa ja huomauttaa, että Susikyrössä on tiettävästi tilaa ja tunnelmaa, siis sinne...

VIHTTA

Ruskaa Vihttasta

Vihttan 30. toimintavuosi on meneillään.

Kiitos Teille, edelliset vihttalaiset, jotka ette enää jaksa olla kovin aktiivisesti kanssamme.

Geatkin kesä ja syksy

Vaellusta ja vaskausta

Tunturikerho Geatkin tämän vuoden ohjelmassa oli kaikkiaan neljä vaellusta, jotka kaikki toteutuivat. Syksyllä satakuntalainen tunturikerho teki toimintaansa tunnetuksi huittislaisille koululaisille. Koululaisten liikuntamessuilla istutettiin kultakuumetta nuorisoon järjestämällä heille vaskauspiste. Saalistakin

---

Olette kuitenkin mukanamme, elätte retkillä opetuksinenne mielissämme ja kerromme uusille kanssakulkijoille sattumista ja tapahtumista me, Teidän kanssanne vaeltaneet (Martti, Anna-Liisa, Jussi, Erik ja monet muut). Kiitos kerhostamme kuuluu Teille.

Tunturiladun historiikki Viiden vuosikymmenen vaellus kertoo myös kauniisti kuvin ja sanoin menneestä, arvokkaasta työstä, joka ei palkkaa tuntenut.

Kerholaiset viettivät nautittavan 30-vuotisruskaviikon Urupään lakeudella Saariselällä. Jokaiselle oli mieluista puuhaa: Vaellusryhmiä, päiväpatikointia, lorvailua ruskaa ihailemassa, tanssia., Sauna oli paras, samoin Kaijan taikoma iso täytekakku, johon Riitta laittoi rakovalkeankin. Heikille suuri kiitos hienosta majapaikasta ja ideasta ruskan*viettotavasta*. Vuosi on ollut retkeilypainotteinen, kuitenkaan kaikki suunnitellut eivät ole toteutuneet. Jatketaan ensi vuonna.

Alppas järjesti Susiaiset loistavan ruskan sekaan Aulangon maisemassa. Kiitos mukavasta juhlasta, se järvivesikin oli ihan lämmintä uida.

Kerholaiset, kertokaa toiveistanne seuraavaa vuotta varten, laittakaa oikein paperille, ettei hyvät ideanne unohdu. Joulujuhlamme on suuri arvoitus, sitä neljä (joulu) tonttua valmistelee, joten seuratkaa toimintapalstoja lehdistä.

Sen verran raotusta tulevaan, että 28.7.- 6.8. 2000 tehdään vaellus Norjan Reissajoelle. Matka tehdään bussilla, omat majoitteet ja ruoat, hinta noin 500 mk. Kerhomme Elvi-emäntä vietti merkkipäiviään, teki saareensa ladun ja kiersi sitä suksilla. Onnea!

Anneli pesi mattoja Putikossa, taisi pestä koko kylän matot, kun viipyi viikon. Onnittelut!

Vihttan toimelias sihteeri Kaija pääsi karkuun, mutta siitä huolimatta sydämestä Onnea!

Penalle laulettiin! Kebnekaisen matkalla koko bussillisen voimalle, eikä poika päässyt karkuun. Onnea!

ONKO MUITA JUORUJA?

Pirkko

kertyi, mutta näiden hippujen kanssa ei kannattanut mennä kultasepän juttusille.

Tunturiladun toiseksi nuorin kerho, satakuntalaisten Geatki, ei ole kuulumisiaan juuri kertoillut. Se johtunee pelkästään siitä, että olen luvannut asian hoitaa, mutta laiskuus on ollut aina pahimpana pulmana.

Toimintamme on painottunut vahvasti sekä hiihto- että vaellusmatkojen järjestämiseen Lappiin. Keväällä veimme seutukunnan väkeä hiihto- ja laskettelumatkalle Kolariin. Toukokuussa kuvaan astui mukaan melonta, jolloin Kokemäenjoella melottiin kerhon isännöiminä ensimmäistä kertaa.

Heinäkuussa kahdeksan naisen ryhmä vaelsi Kevolla Kevon reitin pohjois-etelä – suunnassa. Kuivi jäi tällä kerralla näkemättä, mutta ehkä ensi vuonna, tai seuraavana Kuivi valloitetaan. Kolmen miehen iskujoukko oli samaan aikaan Rastegaissaa huiputtamassa.

Syyskuussa miehet ja naiset lähtivät jälleen omille vaelluksilleen, vaikka kummallakin ryhmällä oli kohteena Lemmenjoki. Ryhmät tapasivat toisensa Ahkun tuvalla lähdön hetkellä ja takaisin tultuaan. Muutoin viikko kuljettiin koko ajan omina ryhminään. Yhteentörmäys oli Pellisen kämpällä vain 15 minuutin päässä. Kun naiset lähtivät, miehet tulivat.

Naisten ja miesten omat vaellukset ovat osoittautuneet hyviksi. Ensikertalaiset rohkenevat lähteä helpommin mukaan, kun porukka on samankaltaista. Naiset usein pelkäävät, että vauhti äityy untuvikoille liian kovaksi, jos keulassa on tahtia antamassa salskeita miehiä.

Vaskausta liikuntamessuilla

Kun Lapista laskeuduttiin jälleen alas kotiseudulle, oli seuraavana viikonloppuna jo edessä kerhon näytön paikka. Huittisissa, kerhon perustamispaikkakunnalla, koottiin ala- ja yläasteiden oppilaat lauantaiksi kouluun. Koulutuntien sijaan oppilaat kiersivät eri järjestöjen harrastuspisteissä. Geatkikin halusi tehdä näin toimintaansa tunnetuksi. Yhden päivän aikana peräti 12 oppilasryhmää kävi kultakyläsämme.

Miksi sitten pystytimme kultakylän?

Geatkin väkeen on tainnut iskeä kultakuume. Naisten vaellus järjestetään Lemmenjoelle joka

Ympäristöpuiston ojan vesi ei ollut aivan yhtä kirkasta kuin Lapin kultamailla, mutta pääsivät koululaiset ainakin tuntumaan siitä, miten niitä hippuja etsitään. Ympäristöpuistosta löytyneiden hippujen kanssa ei tosin kannattanut mennä kultasepän juttusille.

syksy, niin ensi vuonnakin. Tänä vuonna myös "Urhot" halusivat päästä vaskauksen makuun. Ja toisaalta, onhan kerhomme puheenjohtajakin ainakin osan vuodesta lemmenjokelainen, se kelomökki kun löytyy Lemmenjoen rantamilta.

Ja ne muut varsinaiset syyt, miksi pystytimme kultakylän olivat, että kylän avulla on helppoa kantaa ripaus pohjoisen eksotiikkaa etelän ihmisille. Naapurikaupunki Vammalassa on yritys, jonka omistajakaartiin kuuluva Marjut Telilä löysi sen neljänneskiloisen hipun viime kesänä Miessiltä. Ja onhan kultakuume nyt vallallaan muutenkin Lapin kullan kimallus – elokuvan ansiosta.

Oppeja kullankaivajalta

Huittisten keskustassa, lukion ja yläasteen välissä on ympäristöpuisto, joka tarjosi oivat olosuhteet kultakylälle. Puistoon pystytettiin muutamia telttoja, 12 metriä ränniä rännitystä varten sekä asiaan kuuluvat laavut ja nuotiot. Puistossa on pieni oja, josta saatiin vaskaukseen ja rännitykseen tarvittava vesi. Puistoon tuotiin peräkärryllinen "kultahiekkaa", jota sitten koululaiset, ja myöhemmin iltapäivällä kilpailuun haastetut aikuiset innolla vaskasivat.

Pisteenä iin päällä oli se, kun saimme houkutelluksi tapahtumaamme aidon lemmenjokelaisen kullankaivajan, Topi Heinon, joka näytti meille aloittelijoille, miten vaskoolia pidetään käsissä ja miten se kulta etsitään ämpärillisestä hiekkaa.

Topilla oli mukanaan myös pussukka, jossa oli putkilo poikineen. Putkiloissa oli etelän ihmeisten ihmeteltäväksi sitä aitoa, "kiinteää" Lapin kultaa, sekä puolijalokiviä. Silmät ymmyrkäisinä putkiloita ihailivat niin vanhat kuin nuoretkin.

Lauantaipäivän aikana kultakylässämme vieraili useampi sata koululainen opettajineen sekä muita tapahtumastamme kiinnostuneita katselijoita. Tapahtuma osoitti, että kun toiminta on tarpeeksi eksoottista, se kiinnostaa. Tarkoitus oli tuoda puistoon myös muutama porokin, koska kerhotoimikunnassamme on mukana toinen Kriivarin porotilan isännistä. Porot olisivat kuitenkin pelästyneet ihmispaljoutta, joten poroihin tutustuttiin taas erikseen ulkoiluiltapäivässä 7. marraskuuta.

Tarinan opetus

Liikuntamessuille pystytetty kultakylämme ei ollut kultakaivos *kerholle*, eikä se ollut tarkoituskaan. Halusimme tehdä toimintaamme tunnetuksi ja pr:ää koko Tunturiladulle. Vaskauksen ohessa kerroimme, mikä se tunturikerho oikein on ja miten toimintaan voi lähteä mukaan. Me saimme julkisuutta, josta varmasti on hyötyä tulevaisuutta ajatellen. Tavoitteenamme onkin viedä toimintaamme tunnetuksi koko Satakunnassa. Aika näyttää, miten me sen asian hoidamme.

Vuosi 2000

Ensi vuonna tulemme taas viemään väkeä pohjoiseen useampaan otteeseen. Pääsiäisenä on ohjelmassa hiihto- ja laskettelumatka, kesän aikana kaksi melontaretkeä ja syyskesällä niin naisille kuin miehillekin on omat vaellukset. Heinäkuun lopun naisten vaelluksen kohdetta ei vielä ole päätetty, mutta syyskuussa mennään taas Lemmenjoelle. Ehkä joen kanjoni etsitään nyt toista reittiä hyväksi käyttäen. Samaan aikaan on suunnitelmissa koota perheitä johonkin pohjoisen tukikohtaan, josta halukkaat voisivat tehdä päiväretkiä tai vain istua kelon päällä ja nauttia pohjoisen luonnosta.

Miesten vaelluksen kohdetta ei ole vielä päätetty, mutta ehdotuksia otetaan vastaan.

Reissuistamme tai toiminnastamme kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä puheenjohtaja-Aarnoomme tai sihteerikkö-Leenaan. Yhteystiedot löydät toisaalta tästä lehdestä.

Syysterveisin

Satu

Topi Heinon kultaputkilot kiinnostivat huittislaisia koululaisia.

TUNTURILATU: ILMOITUSHINNAT:

2 mk/pmm (palstamillimetri), 1/4 sivun ilmoitus = 800 mk, 1/2 sivun ilmoitus = 1500 mk, koko sivun ilmoitus = 3000 mk. Ilmoitusta ei oteta etusivulle. Tunturikerhot saavat 20 % hankkimansa ilmoituksen hinnasta. Taloudenhoitajalle on ilmoitettava hankitusta ilmoituksesta ja hän hoitaa ilmoittajan kanssa maksuliikenteen.

Kebnekaise osa 1

Mieli Kebnekaiselle 23.–31.7.1999

Tunturikerhot Logi ja Vihtta järjestivät viikon vaelluksen naapurimme Ruotsin korkeimman huipun, Kebnekaisen valloittamiseen. Seikkailuun osallistui 37 henkilöä viidestä kerhosta.

Aurinkoinen päivä oli jo yli puolen, kun ensimmäinen nousu alkoi pienessä unenpöpperössä. "Kuuma ryhmä" hävisi ja löytyi vasta viikon kuluttua lumimyrskystä määränpäässä.

Ison ryhmän vaeltaessa pakostakin syntyy eritasoisia porukoita. Niin pitääkin, jos turvallisuudesta on huolehdittu joka ryhmässä. Osa nauttii katselemisesta, valokuvailemisesta, vauhdista, lakkojen poimimisesta. Jälkivarmistus katsoo, ettei kukaan jää yksin "joron jäljille".

Haavereita sattui märän kelin takia lähinnä hankautumina ja rakkoina jaloissa, yksi pikkulilli saatiin poikki ja Heli selvisi nuhalla.

Suuri Luonto näytti mahtinsa, eikä tunturi päästänyt valloittajia huipulleen - lähelle kylläkin, mutta ehkä vielä joskus ... uhottiin.

Kiitos kaikille mukana seikkailleille, Pekastakin tehtiin "sykologi"

Pirkko

Singivaggi – kaunis ja tuulinen leiripaikka.

Takaovesta sisään

Yleensä kun kavutaan Ruotsin korkeimmalle tunturille (viimeisimmän mittauksen mukaan 2118.5 m), niin liikkeelle lähdetään Kebnekaisen tunturihotellilta ja silloin mennään joko suoraan jäätikön kautta, tai sitten pitempää vuoristoratareittiä Vierranvarrin yli. Jos Kebnekaisen massiivia lähestyy kuitenkin Abiskon suunnasta, kuten Login ja Vihttan vaelluksella heinäkuussa tehtiin, niin on ihan hyvä vaihtoehto lähteä huiputukseen eteläpuoleisen Singivaggin laakson kautta. Kun kääntyy vasempaan pian Kuopertjåkkan taukotuvan jälkeen, on edessä puolentoistasadan metrin osittain hyvin kivikkoinen nousu melko jyrkkäreunaisessakin kurussa. Lohkareinen reitti rinkka selässä vaatii varovaisuutta.

Kurun yläosassa on iso poikittainen luonnon rakentama kivipato, jonka alta ryöppyää vuolas puro. Kun on noussut padon päälle aukeaa eteen ihan toisenlainen maailma. Edessä on vihreä tasainen laakso, missä on peräkkäin muutama kirkasvetinen järvi, joihin juoksee useampia puroja alas rinteiltä. Ensimmäinen järvi laskee vetensä paitsi mainitun padon läpi länteen, myös toista puroa pitkin itään. Niityillä on useita mainioita telttapaikkoja, tuulensuojaa vain on vaikeata löytää. Huiputusilmoja odotellessaan retkeilijät ovat rakentaneet kivisiä muurinpätkiä tuulta vastaan.

Nousureitti laaksosta "Kebnen" huipulle Kuopertjåkkan ja Singipakten välistä on ainakin kartalta katsoen helpompi kuin ne perinteiset hotellilta lähtevät. Laakso on ensinnäkin n. 180 m korkeammalla kuin hotelli ja reitti nousee melko tasaisesti aina siihen asti kunnes se yhtyy Vierranvarrin ylösalasreittiin. Todellisuudessa reitti on paikoin hyvin rakkainen ja varsinkin räntäsateella, kuten kävi meidän kohdallamme, pitää kulkea kieli keskellä suuta. Ylhäällä nousukurussa on karttaan merkattu pieni järvikin, mutta ainakin heinäkuun lopulla se oli vielä umpijäässä.

Kun reitti yhtyy siihen "viralliseen" niin mäki myös jyrkkenee, ja loppumatka kohden huipun lähellä sijaitsevaa autiotupaa (Topstugania) mennään hiukan siksakkia ja varotaan pudottamasta kiviä allakulkevien niskaan. Tuvan jälkeen rinne pian loivenee.

Tällä kerralla emme päässeet ihan huipulle asti koska kova tuuli ja sakea lumituisku estivät näkyvyyden niin tehokkaasti, että kun kivet ylhäällä loppuivat n. 2050 m korkeudella ja alkoi luminen huippukartio, niin oli kuin olisi katsellut valkokangasta ilman elokuvaa. Mitään muuta ei näkynyt kuin valkoista ja jyrkänne alas Björling-jäätikölle vaani lähellä. Vaikka huipulle periaatteessa löytää, kun kulkee ylöspäin niin kauan kuin pääsee, niin alas mennessä on syytä olla tarkempi suunnan kanssa. Kompassin avulla löysimme hyvin tuvalle ja siitä alaspäinkin kunnes päästiin pois pilvestä. Tuvan kohdalla on rinteessä poikittain pitkä viittojen rivi ohjaamassa, jos kulkija eksyy liiaksi sivuun Eniten hankaluutta kulkemisessa aiheutti uusi lumi, mikä oli täyttänyt kivien kolot ja niihin upposi välillä haaroja myöden.

Paluumatka Singivaggiin mentiin hiukan eri reittiä Singipakten itäpuolelta, mikä on jylhä joskin aika pahakulkuinen vaihtoehto. Siihen kuului yksi lähes pystysuora laskeutuminen. Paluu takaisin Kungsledenille tehtiin saman länsikurun kautta kuin tulokin, koska itäänpäin antava "kolo" on turhan jyrkkä rinkan kanssa kuljettavaksi.

Myös seuraavana päivänä huippu jäi tunturilatulaisilta yrityksestä huolimatta valloittamatta, koska tuuli yltyi myrskyksi asti.

Paul Pakarinen

Vaelluksen riemuja

Olimme lähteneet matkalle *Suomen helteisestä kesästä*. Vaikka kuinka hyvin tiedämme, että vaellukselle lähdettäessä on pidettävä mielessä: varustaudu pahimman varalle, rinkassamme kulki mukana kevyitä kesäpuseroita (Seijallakin oikein pitsikoristeinen). Arvatkaa kaksi kertaa, oliko niille käyttöä! Viikon paras asu oli sadevarustus ja sen alla lämmintä villaista. Kebnekaisen tunturiasemaa lähestyttäessä tuuli heitteli melkein mielin määrin polulla tallustelevaa, rinkka selässä lähes satakiloista kulkijaa. Ei puhettakaan tunturin huiputtamisesta.

Teimme sen sijaan retken Tarfalan jäätikköjärville: pääskyisiä kosken yllä, kesyjä kivitaskuja, lapinvuokkoja, jääleinikkejä, lumileinikkejä ja tunturikatkeron sinisiä tähtiä, kulleroitakin, ihanaaa ...! Mutta perillä yli kilometrin korkeudessa satoi lunta. Leenan ja minun uimisaikomukset siirtyivät hamaan tulevaisuuteen.

Lopputulos: vaelluskaverit olivat mukavia ja hauskanpitoa riitti, sukkela turunkieli soi korvissa väläyksittäin vieläkin. Maisemat mykistävän mahtavia. Kivikoista ja sateesta huolimatta pärjäsimme. Oli hienoa päästä kokemaan tällainen "vaativa" vaellus.

Kiittävät **Seija** ja **Ritvis** Ovtsista. Valokuvat: **Ritvis**

Tarfalan talvessa

Leppoisiakin hetkiä toki oli, Kari, Pirkko ja Kale tauolla.

Hiihtovaellus Mehamn - Nuorgam - Kiilopää

29.3. - 18.4.1999

Vuosien kuluessa suunnitellessamme hiihtovaelluksia suuntautui katse usein jääämeren rannalle, houkutellen aloittamaan vaelluksen sieltä. Rannikolla näytti olevan toteuttamiskelpoisia lähtöpaikkoja kuten Mehamn, Berleväg, Batsfjord jne. Päädyimme Mehamniin ja siitä alkoi vaelluksen tarkempi suunnittelu. Monien avuliaitten ihmisten kautta saimme yhteyden Raimoon, nuorgamilaiseen väärtiimme, joka selvitti meille Norjan puolen matkustuskiemurat.

Matkustaminen olikin sitten jo seikkailu sinänsä. Ensin Helsingistä junalla Rovaniemelle ja postiautolla edelleen Kaamaseen, josta linjaa jatkavalla taksilla Nuorgamiin. Yövyttyämme siellä jatkoimme seuraavana päivänä tilaustaksilla Smalfjordiin, mistä NOK 87/henkilö laivalla Skjänäsiin ja edelleen satamassa vastassa olleella taksikyydillä NOK 300/henkilö Mehamniin. Melkein tuli mieleen entisajan vaeltajien matka tunturiin, joka heillä kesti kuitenkin parhaimmillaan lähes viikon.

Kolme kilometriä ennen Mehamnia pysäytimme taksin jättääksemme varusteemme tien varteen. Taksimies pyöritteli päätään ja pakeni sitten autonsa turviin meidän purkaessa hirmumyrskyssä tavaramme. Menimme autolla kylään ja pakollisten korttien kirjoittamisien jälkeen patikoimme takaisin ahkioittemme luo. Teltan pystytyksen jälkeen me urhot, Jussi, Masa ja Kösä, valmistimme puolen yön maissa poronkäristyksen ja sitten vain säkkeihin nukkumaan. Yöllä tuuli testasi telttamme saumojen kestävyyden puhaltaessaan joka suunnalta.

Tiistai, ensimmäinen vaelluspäivämme, valkeni aurinkoisena ja pakkasta oli vain viitisen astetta. Päivän valossa totesimme, että monttu, johon olimme leiriytyneet, oli tuulensuojaisin paikka näköpiirissä. Mitenkähän kovassa myräkässä olisimme olleet ylhäällä tundralla.

Viikon kuluttua lähdöstämme, Masan erotessa joukostamme Nuorgamissa, meillä oli tilaisuus kerrata ja muistella elämyksiämme vuoristoylängöllä. Vaellusmaasto on varsin kantavaa tuulen pakkaaman kovan lumen ansiosta. Korkeuserot ovat

Leirin pystytys maisemassa, jossa ei ole mitään liikaa.

suuria vaihdellen merenpinnan tasosta yli kolmeen sataan metriin. Reitin huolellisella suunnittelulla ja maaston tarkkailulla voi välttää tilanteet, jolloin kartan korkeusviivan kohdalla onkin 20 metriä korkea jyrkänne.

Aivan oman ilmeensä vaellukselle antaa alueen puuttomuus. Jussi totesikin eräällä päivätauolla, että tässä maisemassa ei ole mitään liikaa. Kuitenkin näimme tälle arktiselle alueelle tyypillisiä eläimiä ja niiden jälkiä. Piekana lenteli yksinään sinisellä taivaalla, ahma oli jälkien tuoreudesta päätellen väistänyt meitä ja näkyipä muutamia pikkulintujakin matkan varrella. Miten toiminee niiden lämmityslaite hyytävässä pakkasessa. Vasta reilun päivämatkan päässä Nuorgamista alkoi näkyä tunturikoivuja.

Ylängöllä risteilee moottorikelkankin jälkiä ja joskus saattaa sellaisten suunta olla sama kuin vaeltajankin - näimmekin pari kelkkaa viikon aikana.

Ylhäältä katsottuna Jäämeren vuonot ovat mustavetisinä ja jyrkkärantaisina mahtava näky. Ylhäällä kulkeminen on eräänlaista herrain herkkua, mutta kyllä leveät purolaaksotkin ovat tutustumisen arvoiset. Ihmisen on terveellistä silloin tällöin tuntea pienuutensa suuren luonnon keskellä. Aivan erityistä huolellisuutta vaatii majoittuminen täysin avoimessa maastossa. Varusteiden on oltava ahkiossa, jotta ne säilyvät ja löytyvätkin kovan myrsky-yön jälkeen. Teltta on ankkuroitava niin tukevasti, että se pysyy paikallaan ja että tuulen paukutellessa kangasta voi ajatella tehneensä kaiken, minkä ihminen voi, ja jatkaa nukkumista??

Kiilopää toivotti meidät tervetulleeksi räntäsateen myötä.

Suomen Lapissakin sää saattaa vaihtua myrskyksi hyvin nopeasti. Sen se tekee vielä vauhdikkaammin päästessään puhaltamaan suoraan Jäämereltä. Koimme sen eräänä päivänä, kun auringonpaisteessa katselimme meren yllä olevia tummia pilviä ja kymmenen minuutin kuluttua olimme niin sakeassa lumimyrskyssä, että näkyvyyttä ei juuri ollut. Myöskin kova tuuli nostaa maasta muutaman metrin korkuisen kulkemista haittaavan tai jopa estävän lumituprakan.

Pohjoisesta tultaessa Tenojoen laakso on mahtavan näköinen. Ilman eri lupaa rajanylityksen on tapahduttava ylityspaikalta Nuorgam-Pulmanki tietä. Mehamnista Nuorgamiin olimme vetäneet ahkioitamme 148 kilometriä. Norjan puolella Tele Nor-GSM-verkko kattoi lähes koko alueen muutamia laaksoja lukuunottamatta. Vaikutelmaksemme retkemme Norjan puoleisesta osuudesta jäi, että tarkoituksenmukaisin varustein varustein liikuttaessa - autio- ja varaustupia ei ole - alue on erinomaista vaellusmaastoa

Nuorgamissa ruoka/lepotauon jälkeen Jussi ja Kösä jatkoivat tietä myöten sauvakävellen pulkkiaan vetäen Pulmankijärvelle. Järven jäällä yöpymisen jälkeen oli tunturiin nousu pulkkien kanssa äheltäessämme niin ankara, että Jussi loihe lausumaan huohotuksensa lomassa: "Kun läski yhtyy happeen, syntyy potentiaalienergiaa."

Maisema on kokonaan eri tyyppinen kuin Norjan puolella ollessamme. Kylläpä kotimainen luonto osasi olla kaunis. Auringossa kimaltelevia kumpareita ja tuntureita, arktisen ilmanalan muovailemia koivun vänkyröitä ja laakeita aukeita. Moottorikelkkaliikenne lisääntyi selvästi kelkkaurilla - osin ehkä Pääsiäispyhien ansiosta. Vaeltajien kannalta edistystä on se, että kelkkailijoilla on omat huolletut taukopaikkansa reitin varrella. Silloin ei tule ylimääräistä tungosta autiotuvilla.

Kun vaeltaja saa erämaassa tiedon lähiomaisensa poismenosta herättää se monenlaisia mietteitä. Lopetanko vaelluksen, miksi en ollut tukemassa poismennyttä hänen viimeisillä hetkillään, miten retkitoverit suhtautuvat asiaan jne, koska tällaisen tilanteen kohtaaminen on hyvin voimakkaasti tunteisiin vaikuttava asia. Lähtiessämme emme tiedä etukäteen kenenkään askelten määrää, emme sitä koska meidät kutsutaan, retkeilijän sanontaa käyttääksemme, viimeiselle tunturillemme. Tunne retkikaverin tuesta on arvokas. Erämaa on sopiva ja hillitty paikka pohtia niitä mietteitä, joita suruviesti saa aikaan. Näissä tunnelmissa hiihtelimme pari päivää.

Reittimme kulki Tunturiladun kämpän, Susi-Talaksen kautta. Hiihtäessämme saunan ohi, kurkisti ikkunasta tutunnäköinen partainen naama. Se takasi, että kohta pääsisimme lämpimään kylpyvalmiiseen saunaan. Tunturilatulaiset, kun tapaavat olla sellaisia, että tekevät toisille sen, minkä toivovat tehtävän itselleenkin. Kämpällä oli väärtejämme Logista ja Ovtsista. Ilta kului huoltotoimissa ja kuulumisia kertoessa ja puolenyön maissa uinahdimme telttaamme. Kämpälle tulopäivänä vedimmekin ahkioita ennätykselliset 40 km.

Sopivia kulku-uria etsien ja niitä myöten vaelluksemme jatkui. Siihen tietenkin tarvittiin niitä tuiki tarpeellisia kaloreita. Eräs tällainen seos oli sieni-jauhelihapata. Se koostui seuraavista aineksista: Kuivattua jauhelihaa, purjoa, suppilovahveroita, pikamakaroonia, 50 g sulatejuustoa, 1 rkl suolaa ja sienikastikepussi. Valmistus: Ainekset keitetään sohjoksi.

Ohi hiihtäessämme poikkesimme Raja-Joosepin vartioasemalla ja sieltä jatkoimme kelkkauraa Anterille päin. Kämppien vieraskirjat kertoivat ihmisten vaelluksista ja heitä rupesikin näkymään enenevässä määrin. Vaelluksen lähetessä loppuaan sää muuttui aina vain nuhjuisemmaksi, eikä hankikelejä ollut odotettavissa. Loppumatkan kohokohtia oli käynti Suomun ruoktulla - sillä vanhalla. Sen seinät tietäisivät varmaan kertoa monenlaisia tarinoita jo Tunturiladunkin alkutaipaleilta. Viimeisenä iltana maastossa paistelimme liekitettyjä räiskäleitä, mutustelimme niitä ja muistelimme retken vaiheita. Kiilopäälle laskettelimme räntäsateessa 18.4. keilo 10.30.

Koko vaelluksemme ajan majoituimme kupolimalliseen kaksinkertaiseen telttaan. Ahkiomme painoivat vaelluksen alussa 50 - 60 kiloa. Optimus Hiker keittimellä valmistimme ruuat ja pidimme teltan lämpimänä hereillä ollessamme. Valopetroolia oli lähtiessämme 16 litraa ja sitä jäikin, koska polttoainetta pitää olla aina varusteiden kuivatustakin varten.

Vaelluksellamme vedimme ahkioitamme 569 km. Päivämatkat vaihtelivat viimeistä päivää lukuunottamatta 18 ja 40 kilometrin välillä.

Kyösti Lamminjoki, Juhani Rimppi ja Matti Kurki

Lumipyryssä Lingunjärven itäpuolella Norjassa.

Aurinko isäni. Äitini maa.

Kauniina huhtikuisena päivänä retkitoverilleni Seijalle ja minulle järjestyi yllättäen kutsu päästä tapaamaan Nils-Aslak Valkeapäätä hänen kotiinsa Norjaan. Laskeuduimme Kilpisjärveltä upean rotkomaiseman halki alhaalla vapaana lainehtivan Lyngenvuonon pohjukkaan. Matalan männikön keskeltä löysimme Valkeapäiden kotitalon. Isäntä ilmestyi hymyillen ikkunaan toivottamaan meidät tervetulleiksi. Valmiiksi katettu kahvipöytä oli meitä odottamassa. Toimme mukanamme hyvän ystävän tuliaiset ja omat proosalliset tuomiset, suomalaista ruokaa luovalle hengelle. Niin siitä sitten sukeutui antoisa keskustelu ja tutustuminen Ailun viimeaikaiseen elämään ja hänen taiteeseensa.

Kaikki talon huoneet ovat täynnä taideteoksia, kirjoja, papereita, cd-levyjä ja maailmanmatkoilta kertyneitä muistoja kuten intiaanien kaunis valkotupsuinen onnea tuova rengas. Ailu esitteli seinille ripustettuja, vuosikymmenien käytössä patinoituneita sarvesta valmistettuja suolan ja sokerin säilytysleilejä, upeasti koristeltuja poron länkiä, luusta valmistettua ikivanhaa kaarrin (joka on kuksia isompi ruoka-astia) kovertamiseen tarvittavaa pientä työkalua. Naulassa roikkuva vanha taskunauris mittaa yhä aikaa ja kulkee Ailun *matkassa maailmalla*. Vähitellen vieras pystyi näkemään joka puolella kaiken modernin keskellä kauniita ajanhiomia käyttöesineitä.

Ailun omat työt vetivät katsetta vastustamattomasti puoleensa. Suuri luonnonkivistä koottu pöllö katseli meitä seinältä. Kivenpintaan kasvaneet sammalet ja jäkälät olivat sielua hivelevän kaunisväriset ja niiden keskeltä paistoivat pöllön keltaiset silmät. Hehkuvanvärinen isokokoinen öljymaalaus oli toisella seinällä: "pensselinputsaustaulu", Ailu myhäili.

Toisessa huoneessa näimme omakuvan: purppuranpunaisessa maisemassa tanssiva kaksijakoinen kilpi- ja höyhenpukuinen olento, ehkä shamaani, lumooja ... Áillohaš. Lähellä oli suurikokoinen kaunis valokuva Ailun vanhemmista kahvistelutulilla istumassa. Siellä oli myös Ailun uusimpia töitä, kivimassasta sommiteltuja sanoinkuvaamattoman hienosävyisiä abstraktioita. Niitä hän naputtelee kesäiseen aikaan talon suojatulla ulkokuistilla, joka on lähes täynnä kelonkonkeloita ja muita luonnonmuovaamia puuteoksia. Pihalla oleva äiti-Susannan kauniinmallinen entinen savustuskota on täynnä kiviainesta tauluihin. Ailu haki esille luonnosta löytämänsä turkoosinvärisen kiven, jollaista ei ehkä enää löydy. Katselimme myös ikkunalaudalla olevia ihmeellisiä kiviä.

Jossakin vaiheessa Ailu ojentaa käsiini eteläamerikkalaisen helmillä kirjotun sateentekijän sauvan. Sisällä olevien kivien liike aiheuttaa sateen äänen. Ailu sanoo, että sauvan käsittelijät tosiaan uskoivat tekevänsä sadetta. Innostuneena hän esittelee suuret puuveistoksensa esi-isän ja esiäidin ja niiden raskaat puujalustat. Koko eteinen on täynnä pakkauksissa olevia taideteoksia, jotka ovat olleet viimeksi esillä Kiinassa. Ne ovat olleet myös restauroitavina, sillä jokainen näyttely jättää jälkensä taideteoksiin.

Seuraava näyttely oli lokakuussa Rovaniemellä, vaikka uusista näyttelyistä Ailu ei nyt niin välittäisi, mutta suunnitteillahan niitä aina on. - Yhä lisää yllätyksiä oli meille nähtävänä Ailun

Ailu, "pensselinputsaustaulu" ja osa esi-isäveistoksesta.
Kuva: Ritvis Loimio

seinillä. Hän näyttää meren rannalle huuhtomista kalalaudoista tekemäänsä taulua, joka on minusta kauneinta mitä olen nähnyt. Uurteiset, perkauspuukon jälkien haavoittavat laudat ovat saaneet silkinpehmeän hopeisen hohteen. Siinä voi nähdä meren kaukaisen horisontin. Ailu sanoo, että hänen on vaikea signeerata näitä osaksi luonnon muovaamia tauluja. Taiteilijan silmä tunnistaa ne ja - "ne sanovat, tule ja ota minut".

Puhumme kirjoista. Hän sanoo tekevänsä kirjoja yhtä paljon sekä katselua että lukemista varten. Siten saamelaiset - varsinkin vanhempi väki - jolla on hyvin vähän lukutottumusta, kiitos valtaväestön typerän kielipolitiikan, voivat nauttia jo pelkästään kirjojen katselemisestakin. Hänen kirjansa ovat monessa mielessä taideteoksia. Kieltä osaamatonkin aistii runojen lumon. Kirjan *Ruoktu váimmus* (koti sydämessä), kolmen ensimmäisen runokokoelman kauniin yhteisteoksen kannessa heilahtaa lapinnutun värikäs helmus. Teoksesta on suomennettu vain kokoelma: *Kevään yöt niin valoisat,* mutta ruotsiksi se on ilmestynyt kokonaan nimellä *Vidderna inom mig,* samoin englanniksi.

Pääteoksen *Beaivi, Áhčážan,* jonka runotekstit professori Pekka Sammallahti on suomentanut nimellä *Aurinko isäni,* kuvat ikiaikaisista kallioista, vanhojen saamelaisten valokuvat säiden uurtamin kasvoin vuorottelevat runojen kanssa, joiden rikasta joikuja muistuttavaa saamelaista ilmaisua on vaikea kääntää muille kielille, joissa ei ole niin luonnonläheisiä eikä varsinkaan luonnonäänisiä sanoja. Teos on upea alkuperäiskansan dokumentti ja samalla herkkävivahteinen runoteos. Puheemme kääntyy uusimpaan, maaliskuussa julkaistuun teokseen *Girddán, seivvodan* (Lennän, liitelen) 1999. Siinä on tunnelmia eri puolilta maailmaa.

Joskus Ailu on todennut, että hänen kotinsa on lentoasemilla. Kun sanon, että se on kuin runomuotoinen matkapäiväkirja, Ailu kieltää ja sanoo, ettei se ole päiväkirja eivätkä runot varsinaisesti ole runoja, vaan runon siemeniä, ja jälleen lämmin hymy valaisee kasvot. Tässä kirjassa on ensimmäiset tekstit järkyttävän, lumipyryssä kolme vuotta sitten sattuneen pahan autokolarin jälkeen. Ailu kävi lähellä kuoleman rajaa ja vain ihme pelasti hänet elämälle. Tästä ihmeestä kirjassa on kiitosruno. - Nyt hän istuu hymyillen keinutuolissaan ja puhuu soman pehmeällä tavallaan kanssamme maailmanmenosta, onnettomuudestakin.

Hän on ensimmäistä kertaa sinä päivänä käynyt ilman keppejä postissa. Maa on jo sula eikä enää ole alituista liukastumisen pelkoa. Kolme viikkoa sitten hänelle tehtiin toivottavasti viimeinen lukuisista leikkauksista. Ailu tuo nähtäväksemme noin puoli metriä pitkän titaaniteräksisen putken ja kolme vahvaa ruuvia, jotka leikkauksessa hakattiin irti hänen vasemmasta reidestään, joka oli ollut poikki monesta kohtaa. Hän naurahtaa, että nyt hänellä on omat jäsenet ja paraneminen edistyy kaiken aikaa. Ehkä hän käyttää näitä metalliesineitä johonkin taideteokseen, hän sanoo virnistäen.

Mutta pahin vaurio tapahtui arimmalla alueella. Päähän osunut isku aiheutti vahinkoa muistissa, mikä on aina vaikea ja kohtalokas asia saati sitten monialaisesti luovalle taiteilijalle. Hänen on täytynyt ponnistella tuskastuttavan pitkä tie muistin palauttamisessa. Jo ensinnäkin kielen hallinta, niitä kieliäkin kun on monta: oma äidinkieli saame, suomen kieli sekä norjan, ruotsin ja tanskan kielet eli skandinaaviska ja vielä muutkin maailmalla liikkumiseen tarvittavat kielet. Hän työskentelee koko ajan. Sinäkin päivänä hän sanoi nousseensa jo viideltä tekemään päivän työrupeamaa: "hakkaamaan päätä seinään". Keskustellessamme hän välillä hakee jotain sanaa ja sitten kun se selviää, silmiin syttyy lämmin valo: "kyllä minä tulen tästä vielä!".

Pyytäessäni lupaa saada kirjoittaa hänestä tunturilatulaisille, hän sanoo hymyillen, että turha hänen on asettua poikkiteloin, kun hänestä kuitenkin kirjoitetaan niin paljon kaikenlaista. Kun kerron hänelle omasta työpaikastani, suuresta tieteellisestä kirjastosta, Ailu kauhistuu sitä valtavan suurta lukemattomien kirjojen määrää. Hänellä itselläänkin on ahdistavan paljon kirjoja, varsinkin ne jotka hän sai kustantajilta toimiessaan valtion kirjaillisuustoimikunnan jäsenenä. Kun keskustelumme käänteissä tulen kertoneeksi erikoislaatuisesta lapinkielen tutkijasta Eliel Lagercrantzista, Ailu etsii heti kirjahyllystään Lagercrantzin teoksen Lappische Volksdichtung ja toteaa, että on hänellä jossakin vielä toinenkin saman tutkijan kirja.

Musiikki on vielä käsittelemättä. Huoneessa on hyvät äänentoistolaitteet ja paljon cd-levyjä. Tällä hetkellä hän onkin pääasiallisesti musiikin kuuntelija, sillä oma esittäminen odottuttaa. Se on vahinko, sillä hänen oma äänialansa on vaikuttavan monisärmäinen ja laaja. Hänhän aloitti vuonna 1968 lp-kokoelmalla *Joikuja,* josta lähtien hän on vaikuttanut joikuperinteen uuteen arvostamiseen. Hänen musiikissaan luonnon erisävyiset äänet soljuvat musiikki-instrumenteilla soitettuun melodiaan, jota joiku ohjaa ja tehostaa. *Aurinko, isäni*-kokoelmaan sävelletty upea musiikki: ajan kulku, veden liike, jään helinä, tuuli, linnut ja vahvasti laulava joiku kiehtoo sanomattomasti. Kuulijalle tulee tunne, että maa, elämän äiti liikkuu ja intensiivinen lyömäsoitinten rummutus muuttuu lopulta sydämen sykkeeksi ja hengitykseksi, veden solina veren kohinaksi.

Lillehammerin olympialaisiin sävelletty *Dálveleaikkat/ Wintergames* (1994) alkaa tuulen erilaisilla äänillä, hiljaisella huminalla ja päästää sitten koko rekisterin valloilleen. *Goase dušše: Loddesinfoniija* (lintusinfonia, 1994) räväyttää esiin pohjoiset lintujen äänet vuoden kierrossa - taitavaa työtä, joka sittemmin palkittiin Prix Italia-palkinnolla! - Ehkä tähän sopisi muistelus Ailun äänen tehosta. Kerran hän innostui matkimaan suden ulvontaa ja sai lähes peninkulman päässä olevan kylän kaikki koirat hermostumaan.

Vaikka onnettomuus on rajoittanut ylivertaisen energisen luovan hengen työskentelyä, näyttää tulevaisuus lupaavalta. Tällä hetkellä häntä kiinnostavat erityisesti saamelaisuuden ja karjalaisuuden yhteydet. Hän kirjoittaa jatkuvasti ja haluaa käyttää uusia mahdollisuuksia. Hän kertoo yhä suunnittelevansa tekstinsä ja niihin liittyvät piirrok-

17. Maa

Äiti
Aurinko
Ylimmäinen

Ja syntyi tuli
Sade satoi
joeksi, järveksi
Keinui tuuli
huoahti meri
Viherïöi kivitunturi
hyökyi

Tänne
taivaan sineen
lyhyeen kesään
Pikkulinnut visersivät
saamelaiset
tuulen puhalluksia kasvoilla

17. Eanan

Eadni
Beaivi
Báris

Ja riegádii dolla
Arvi arvvii
johkan, jávrin
Stugadii biegga
suohkihii mearra
Runodii geadgeduottar
máraidii

Deike
almmi alihii
oanehis geassái
cizázat vizarde
sámit
biekka bossumat ámadajus

Jä vähän näkymääkin ateljeetalon tontilta Lyngenvuonoa pohjoiseen.

Isäntä kotitalonsa ikkunassa.

sensa millimetripaperille ja tekee aina mallikappaleen kaikesta, jotta hän saa tarkan tuntuman teoksen ulkoasuunkin. Kustantaja Kristiina Utsi tosin sanoo, että tietokoneellakin sen voi tehdä. Tuorein teos on painettu uusiopaperille ja siinä on juuttikannet. Ystäville tehtiin siitä erityiset tervaksentuoksuiset kappaleet. Nyt hän suunnittelee ja keksii uutta, sellaista jota ei ole vielä olemassa. Hän on erittäin iloinen, että hänen saamelaisen kirjallisuuden kustantajansa DAT (Kautokeinossa) sekä DAT FAL (Arjeplogissa), joissa toimii Utsin pariskunta, on ottanut haasteen vastaan.

Suuri suunnitelma ja unelma on oman ateljeetalon aikaansaaminen. Rakennuspiirustukset ovat jo odottamassa, että kaikki tarvittavat luvat saataisiin kuntoon. Kun se onnistuu, Lyngenvuonon rantakalliolle tuulen tuivertamien mäntyjen suojaan nousee mutterinmuotoinen rakennus, Ailun ateljee. Siinä talossa saavat kotinsa kaikki Ailun ihanat taideteokset. Hän ei ole niitä koskaan kenellekään myynyt. Vain joillakin luottoystävillä on ollut ilo saada joitakin taideteoksia omalle seinälleen. Se rakennus tulee olemaan "maailman kauneimmalla paikalla", Ailu sanoo pehmeästi.. Kävimme katsomassa paikkaa. Ailun kuvaus on todella täyttä totta. Vapaana lainehtivan merenvuonon vastarannalla lähes kahden kilometrin korkeuteen suoraan merestä kohoavat tunturit välkkyivät kevätauringossa, ikijää hohteli ja tuuli lauleli laulujaan.

Ritvis

Tietoja Nils-Aslak Valkeapäästä

Nils-Aslak Valkeapää on vaikuttanut enemmän kuin kukaan toinen saamelainen 1970-luvulta alkaneeseen saamelaiskulttuurin voimistumiseen. Häntä voidaan pitää täydestä syystä saamelaisten Lönnrotina. Meidän Kalevalamme syntyi 150 vuotta sitten ja siihen verrattavissa oleva *Beaivi, áhcázan*-eepos julkaistiin 1988. Saamelaisten itsetunnolle se on todella merkittävä kulttuuriteko, jota me etelän ihmiset emme yleensä ymmärrä täysin arvostaa. Teos palkittiin pohjoismaisella kirjallisuuspalkinnolla 1991.

Hän syntyi 23.3.1943 Enontekiöllä. Koulutukseltaan hän on opettaja kuten useat saamelaiskirjailijat ja -vaikuttajat, mutta koskaan hän ei ole toiminut virassa. Auto-onnettomuuden jälkeen hän joutui jättämään kotipaikkansa Pättikkässä Suomen puolella. Hän asuu nyt Skibotnissa Norjassa.

Hän aloitti taiteilijauransa saamelaisten joikujen esittäjänä ja on huomattava joikuperinteen elvyttäjä ja säveltäjä. Ensimmäinen kirjallinen julkaisu on pamfletti *Terveisiä Lapista* 1971.

Runokokoelmat:

Gida ijat cuov'gadat (1974), suomeksi *Kevään yöt niin valoisat* (1980)

Lávllo vizár biellocizás (laula, viserrä, sinirinta) (1976)

Ádjaga silbasuonat (lähteen hopeajuonteet) (1981)

Ruoktu váimmus (koti sydämessä) (1985) kokoelma kolmesta edellisestä runokokoelmasta

Beaivi, áhčážan (1988), suomeksi *Aurinko, isäni* (1992) Teos siis voitti Pohjoismaiden kirjallisuuspalkinnon vuonna 1991.

Nu guhkkin dat mii lahka: så fjernt det naere (lähellä oleva on niin kaukana) (1994)

Jus gazzebiehtár bohkosivčči (jos lapintiainen naurahtaisi/1996)

Girddán, seivvodan (lennän, liitelen) (1999)

Useita teoksia on käännetty pohjoismaisille kielille, englanniksi, saksaksi, unkariksi. Erikielisissä runoantologioissa on Ailun runoja, mm. ranskaksi, italiaksi, tsekiksi jne.

Ailun toimittamia töitä:

Utsi, Paulus: *Don canat mu alccesat* (1992)

Boares nauti - Johan Thuri (1994)

Joy! - Illu! - Radost! (1995)

Mathisen, Hans Ragnar: *Elle Hánsa, Keviselie* (1998)

Musiikkiäänitteitä on pitkälti toistakymmentä ja hänen runoihinsa ovat tehneet sävellyksiä mm. Seppo Parooni Paakkunainen, Pehr Henrik Nordgren ja Kaj Chydenius.

Kymmeniä taidenäyttelyitä eri puolilla maailmaa.

Lukuisia palkintoja ja huomionosoituksia, mm. Lapin läänintaiteilija 1978-1983, Oulun yliopiston kunniatohtori 1994 ja Lapin yliopiston kunniatohtori kesäkuussa 1999.

Hänen kunniakseen on nimetty kaksi kulttuuripalkintoa: Áillohaspalkinto (Tromssan yliopisto) jaetaan joka toinen vuosi saamelaiskulttuurin hyväksi tehdystä työstä sekä Áillohas-musiikkipalkinto, joka jaetaan vuosittain saamelaismusiikin edistäjille.

Elokuvarooleja, mm. Nils Gaupin ohjaamassa filmissä Ofelas (Tiennäyttäjä) 1987.

Ja paljon muuta. Nils-Aslak Valkeapää on nykysaamelaisten tunnetuimpia edustajia.

Suunnitelma Ylä-Lapin valtion maiden käytöstä tekeillä

Tule mukaan vaikuttamaan!

Mikä on retkeilyn tulevaisuus? Onko autiotupia ja vuokrakämppiä riittävästi? Miten järjestetään maksullinen elämysmatkailu? Saako metsiä hakata? Miten sovitetaan yhteen luontaiselinkeinot, matkailu ja metsätalous?

Metsähallitus laatii kaikkia luonnon käyttömuotoja ja käyttäjiä koskevan suunnitelman Ylä-Lappiin Utsjoen, Enontekiön ja Inarin kuntien alueelle vuosien 1999-2000 aikana. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä asiakkaiden, sidosryhmien ja kansalaisten kanssa siten, että **kaikille asiasta kiinnostuneille tarjotaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun**. Kutsumme em. työskentelytapaa osallistavaksi suunnitteluksi.

Lisätietoja luonnonvarasuunnittelusta saat infopisteistämme eri puolilta Ylä-Lappia tai Internetistä kotisivuiltamme **www.metsa.fi/mta/ylalvs**.

Luonnonvarojen käyttöä koskevan **mielipiteesi voit lähettää** kirjeitse osoitteeseen Metsähallitus Omaisuuspalvelut/Ylä-Lapin lvs PL 8016 96101 Rovaniemi tai sähköpostitse osoitteeseen *ylalvs_palaute@metsa.fi.*

KAUPPA AVOINNA

Niin arkena kuin sunnuntaina

Tilaukset puh. 014-610406, tai
os. Terttu Hokkanen Keskussair.tie 15 B 13, 40600 JKL

Niin kerhoihin kuulumattomat kuin kuuluvatkin jäsenet, ottakaa yhteys allaolevien TL:n myyntitarvikkeiden tilausasioissa. Toimitus tapahtuu postitse tai sopimuksenmukaisesti. Toimituskulut lisätään laskuun. Tavaraa annetaan myös myyntitiliin.

Myyntiartikkeli	á hinta	Viitenro
50-vuotishistoria -teos	120,-	220
Jäsenmerkki	10,-	123
Pinssi	10,-	136
Postikortit = kämpät 3 eril.	1,-	123
Eräretkeilyn perusteet	70,-	152
Balggis-polku	10,-	165
Juhlakuksa	70,-	204
Susimerkki	30,-	123
Susimerkki nauhalla (susimerkit vain susille)	40,-	123
Kämppien avain	500,-	107
Jäsentarrat (mallit takasivulla)		123

- isompi (172 x 54 mm) 8 mk/kpl
- pienempi (42 x 17 mm) 12 mk/ 12 kpl liuska

Kämppien avaimen voi lunastaa kaksi (2) vuotta Tunturiladun jäsenenä ollut henkilö. Avainanomus on tehtävä TL:n johtokunnalle. Toimitus tapahtuu postiennakkona, karttojen, kämppäkorttien, käyttö- ja järjestyssääntöjen kera. Anomuskaavakkeita saa allekirjoittaneelta ja sihteeri Marita Maulalta.

HIEMAN VIELÄ MAKSUASIOITA

Tunturiladun pankkitili on PSP 800015-135331 ja tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut, myös uusien jäsenien jäsenmaksut tarpeellisin tiedoin (mm. osoite välttämämätön) paitsi ns. "vanhat jäsenet" maksavat aina jäsenmaksunsa PSP:n jäsenmaksujen keräilytilille/TL, joka on jäsenmaksukortissa viitenumeroineen. Uudet jäsenet eivät voi maksaa tälle tilille.

KÄMPPIEN = KIINTEISTÖJEN KÄYTTÖMAKSUT

Näitä maksuja suorittaessa on toivottavaa käyttää kämppien viitenumeroita. Tällöin ei tarvitse laittaa muita merkintöjä esim. kämpän nimeä. Viitteellinen maksusuoritus on paljon halvempi pankkikuluilta ja näin säästö on vuodessa huomattava pankkikuluissa. Kämpillä edelleen rahalippaat, joihin voi myös suorittaa Tunturiladun yleisen kokouksen päättämän minimimaksun 20,-/vrk/hlö.

Kämppien viitenumerot ovat:

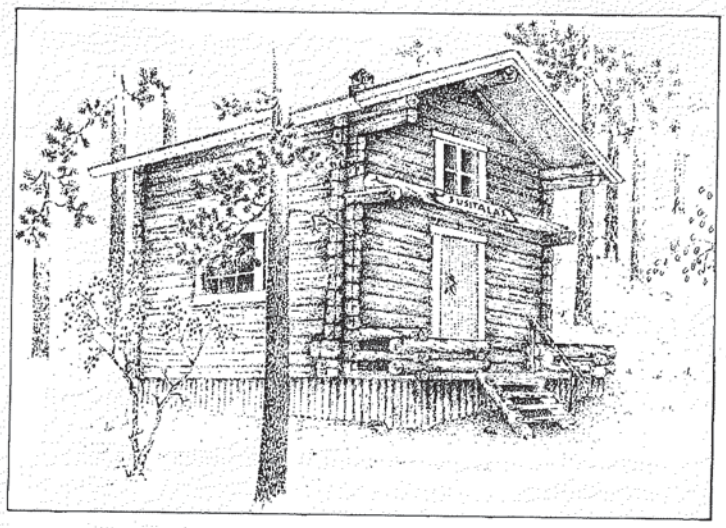
Susikyrö	505
Susi-Talas	602
Susi-Kiisa	709

JUHLAKIRJAN TILAUKSEN

voit tehdä maksamalla etukäteen TL:n tilille 800015-135331 viitteellisen (viite 220) maksun 160,-, jonka jälkeen tilaus lähetetään tavallisena postipakettina. Maksu sisältää kirjan sekä pakkaus- ja lähetyskulut. Pankin tiliote tulee taloudenhoitajalle kerran viikossa, jonka jälkeen välittömästi lähetys tapahtuu. Muut tilaukset toimitamme postiennakolla, jolloin lähetyskuluihin tulee lisäksi pemaksu 16,-, lähetys on tällöin 176,-. Tilauksia ottavat vastaan Terttu Hokkanen (myös v.2000), Kyösti Lamminjoki ja Marja-Liisa Mäki. Yhteystiedot TL:n johtokunta-ja toim.henkilöluettelosta siv.4.

Hyvää loppuvuotta ja vuosituhannen vaihtumista sekä kiitos hyvästä yhteistyöstä ja mukavista yhteydenotoista

Terttu Hokkanen.

ELINVOIMAA! Haluatko voida hyvin, saada lisää energiaa, LAIHTUA? Hyvä lisä retkimuoniin ! Itsenäinen Herbalife-jälleenm. Aimo Kalenius, Erä-Aimo Oy, 02-842 3168 tai 050-564 3366

TOIMINTASUUNNITELMA 1.1.– 31.12.2000

54. toimintakausi

1. YLEISTÄ

Tunturiladun 54. toimintavuosi tulee olemaan työntäyteinen ja tavallista juhlavampikin. Aloitamme vuosituhannen vaihteen tapahtumalla ja vuoden aikana yhteisiä tilaisuuksia järjestetään viisi, joista suuritöisin tulee olemaan erävaelluksen Suomenmestaruuskilpailun järjestäminen Pellossa. Tunturilatu 2000 on kaikkien tapahtumien tunnus. Nämä kerhojen ja eri toimielinten järjestämät tilaisuudet muodostavat yhdistyksemme toiminnan rungon, jota täydentävät merkittävästi kerhojen omat, eri puolella Suomea toimeenpanemat tapahtumat.

2. JÄRJESTÖ-ORGANISAATIO

Johtokunta

Tunturiladun toimintaa johtaa johtokunta, jossa on puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Johtokunnan kokouksiin osallistuvat myös: sihteeri, jäsensihteeri, taloudenhoitaja ja Tunturilatu-lehden toimitussihteeri.

Toimikunnat

Tunturiladun toimintaa omilla sektoreillaan hoitavat:

-retkitoimikunta
-ärjestötoimikunta
-koulutustoimikunta
-*kämppätoimikunta*
-nuorisotoimikunta
-saamelaistoimikunta
-Erä-SM 2000 johtoryhmä
-susivaliokunta
-työvaliokunta
-kerhoasianhoitaja

3. JÄRJESTÖ-TOIMINTA

Jäsenille tarkoitetut yhteiset tapahtumat

- kevätpäivät ja kevätkokous Kolbman isännöiminä 24.-26.3.
- kesäpäivät Njealljen isännöiminä 25.-27.8.
- susivihkiäiset ja syyskokous Ovtsin järjestäminä lokakuussa.

4. TUNTURIKERHO- JA MUU TOIMINTA

-kerhojen ja Tunturiladun yhteistilaisuudet
- kerhojen välinen yhteistoiminta
- kerhoviikot Lapissa
- kerhojen oma toiminta

5. KOULUTUS-TOIMINTA

- pyritään järjestämään eräretkeilyn kesä- ja talvikursseja sekä suunnistuskursseja.
- kannustetaan kerhoja järjestämään koulutustoimintaa ja avustetaan järjestelyissä.

6. KÄMPPÄTOIMINTA

- kämppien ylläpitävää huoltoa, Susikyrön tien aurauksesta huolehtiminen
- osallistutaan Kyrönperän ympäristön latujen kunnossapitokustannuksiin
- kiinteistöjen aluemaksu on vähintään 20 mk/vrk henkilöltä. Kerhoviikolta aluemaksu on yhteensä enintään 2000 mk.

7. RETKITOIMINTA

- kerätään ja julkaistaan etukäteen Tunturilatu-lehdessä tiedot kerhojen järjestämistä retkistä ja vaelluksista
- järjestetään ohjattuja vaelluksia, Tunturiladun vuoden retkialue on Muotkatunturit
- järjestetään Susikyrössä ruskaviikolla 10.-16.9. opastettuja päiväretkiä
- linturetki toukokuussa Kustavin saaristoon.

8. VUOSITUHANNEN-VAIHDE SUSIKYRÖSSÄ

- vuosituhannen vaihdetta vietetään Susikyrössä 29.12.-5.1. retkeillen ja muilla tapahtumilla

9. NUORISO-TOIMINTA

- kiinnitetään huomiota nuorison retkeilyharrastuksen kehittämiseen
- pyritään järjestämään nuorisolle koulutusta Tunturiladun tapahtumien yhteydessä.

10. SAAMELAIS-TOIMIKUNTA

- Tunturilatu-lehti saamelaisuuden ikkunana
- ohjelmapalvelujen ja asiantuntijoiden tarjoaminen
- saamelaismatkan järjestäminen

11. SUSIVALIOKUNTA

- tunturisusijärjestelmän tunnetuksi tekeminen
- susiarvojen hakemiseen liittyvien keskustelutilaisuuksien järjestäminen.

12. ERÄ-SM-2000 KILPAILU

- kilpailu järjestetään Pellossa 7.-10.9.

13. TIEDOTUS- JA JULKAISUTOIMINTA

- Tunturilatu-lehti 4 no:a,
- Latu ja Polku-lehti
- jäsenkirjeet
- yhteistilaisuudet
- j ohtokunnan ja toimikuntien jäsenten yhteydet
- kannanotot ja lausunnot
- Tunturiladun ja eräretkellyn tunnetuksitekeminen
- esitteiden jakaminen uusille jäsenille
- esitteiden jakaminen Tunturiladun ulkopuolisille henkilöille
- pidetään yllä Tunturiladun sivuja Internetissä.

14. MYYNTI-TOIMINTA

- 50-vuotisjuhlakirja
- kämppäavaimet
- merkit, tarrat ja TL: n pinssi
- Eräretkeilyn perustietoja -kansio
- kämppäkortit
- juhlavuoden kuksat
- Balggis-kirja

JOHTOKUNTA

TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2000

VARSINAINEN TOIMINTA	Toteutunut 1.1.-15.9.-99	Arvio 1999	Arvio 2000
1. KÄMPPÄTOIMINTA			
Susikyrö			
TUOTOT			
Kiinteistön käyttötuotot	14.954	15.000	16.000
KULUT			
Verot ja vakuutukset	2.560	2.700	3.000
Puunhankinta	2.080	-	-
Muut kulut	4.732	6.500	5.000
Susi-Talas			
TUOTOT			
Kiinteistön käyttötuotot	2.537	3.500	3.500
KULUT			
Verot ja vakuutukset	1.896	2.000	2.200
Muut kulut	2.905	4.000	4.000
Susi-Kiisa			
TUOTOT			
Kiinteistön käyttötuotot	4.832	4.000	4.000
KULUT			
Verot ja vakuutukset	2.204	2.200	2.500
Puunhankinta	1.830	500	-
Muut kulut	2.389	3.000	4.000
Yht.	+1.726	+1.600	+2.800
2. VÄLITYS- JA MYYNTITOIMINTA			
TUOTOT			
Tarvikevälitys	5.623	5.000	5.000
Avaimet	9.000	8.000	10.000
Juhlakirja	10.730	60.000	18.000
Muut tuotot	280	-	-
KULUT			
Tarvikevälitys	8.052	6.000	2.000
Juhlakirja	48.198	100.000	35.000
Muut kulut	1.607	-	2.000
Yht.	- 32.224	- 33.000	-6.000
3. KOKOONTUMISET JA KOKOUKSET			
KULUT			
Kevät-ja kesäpäivät	1.500	1.500	1.500
Susiaiset	-	*1.000*	*1.000*
Vuosikokoukset	1.243	3.000	3.000
Johtokunta	3.924	10.000	10.000
Toimikunnat	657	2.000	4.000
Muut kulut	2.187	2.000	3.000
Yht.	-9.511	-19.500	-22.500
4. TUNTURILATU-LEHTI			
TUOTOT			
Ilmoitukset	1.300	3.000	3.000
KULUT			
Painatus	25.980	32.000	35.000
Postitus	16.207	18.000	21.000
Muut kulut	1.321	2.000	3.000
Yht.	- 42.208	- 49.000	-56.000
5. KOULUTUSTOIMINTA			
TUOTOT			
Koulutustoiminta	-	3.000	1.000
KULUT			
Koulutustoiminta	10.258	10.000	1.000
Toimikunnat	42	1.000	1.000
Yht.	- 10.300	-8.000	-1.000
6. MUU VARSINAINEN TOIMINTA			
TUOTOT			
Lahjoitukset	1.000	-	-
Erä/SM-2000	-	-	150.000
KULUT			
Palkkiot	1.000	1.000	
Toimistokulut	79	1.000	1.000
Painatus, kopiointi	1.219	5.000	6.000
Posti- ja puh.kulut	2.322	3.000	3.000
Pankkikulut	822	1.500	1.500
Jäsenasioiden hoito	17.133	23.000	23.000
Huomionosoitukset	4.936	3.000	4.000
Erä/SM-2000	-	5.000	130.000
Muut kulut	1478	2.000	2.000
Yht.	- 6.989	- 44.500	-21.500
VARAINHANKINTA			
TUOTOT			
Jäsenmaksut	205.025	200.000	205.000
KULUT			
Jäsenmaksut Suomen Ladulle	64.345	65.000	70.000
Muut jäsemaksut	200	200	200
Yht.	+140.480	+134.800	+134.800
TILIKAUDEN TULOS		-17.600	+ 30.600

Jäsenmaksut muuttuvat

Vuoden 2000 jäsenmaksut ovat:

I jäsen	100 mk
II jäsen	60 mk
Lapsi (alle 10v)	10 mk
Ainaisjäsen	1500 mk (vanha oli 1200 mk)

Jäsenmaksukuitit saapuvat joulukuussa ja eräpäivä on tammikuussa.

Hyvää Joulua ja Onnekasta Uutta Vuosituhatta!

T: **jäsensihteeri**

Ps. Osoitemuutokset suoraan jäsensihteerille.

AIUN UULA

Kanssaihmiset

Pienen perheriidan päätteeksi oli Aiun Uula ehdottanut emännälleen sovitteluratkaisua. Jos vaimo tunnustaisi olleensa väärässä, hän voisi puolestaan tunnustaa siippansa olleen oikeassa. Siis naiset ensin.

– Kyllä mie vishin olin väärässä, tunnusti vaimo vastahakoisesti.

– Nah, killa sie nyt oot oikeassa, sanoi Uula virnistäen.

Heikha

VUOSITUHANNEN PÄÄTTÄJÄIS-VIIKKO SUSIKYRÖSSSÄ 29.12.1999–5.1.2000

Koko ensi vuoden kestävä Tunturilatu 2000 - tapahtuma alkaa vuodenvaihteessa Susikyrössä .

Vuodenvaihteen juhlaviikon suunnittelu jatkuu koko ajan ja ohjelmaa hiotaan ja tarkennetaan jatkuvasti. Tapahtuma on iloista yhdessäoloa, porukalla puuhaamista ja kokemusten jakamista, eli viikon ohjelman pääosassa ovat tunturilatulaiset itse!

Yhteinen viikko aloitetaan keskiviikkona 29.12.1999 kello 19.00 Vuontispirtillä ilmoittautumisten merkeissä. Samalla osallistujille jaetaan vuosituhannen vaihteen muistoksi Tunturiladun oma värikäs tulitikkurasia, ensimmäinen kokonaisesta sarjasta. Vuosituhannen vaihteen rasiaan on kuvattu näkymä Susikyröstä.

Viikon ohjelmasta on jo varmistunut seuraavat asiat:

keskiviikkona 29.12 illansuussa Vuontispirtillä vanhan vuosituhannen viimeiset tapaamishalaukset
torstaina 30.12. iltayön hiihto Kansallispuiston rajalla olevalle Kotalaavulle hiljentymään hetkeksi
perjantaina 31.12. *vuodenvaihteen - ja vuosituhannen vaihteen -juhla Susikyrössä* rakovalkean äärellä, "satumaista" iltapalaa ja vaakkumehua nauttien, tinanvalantaa ja muitakaan taikoja unohtamatta
lauantaina 1.1. kirkkomatka Hetan kauniiseen kirkkoon sekä käynnit jäälinnassa ja Luontokeskuksessa
sunnuntaina 2.1. uuden vuosituhannen ensimmäinen laturetki Nammalakuruun

Lyhyet sydäntalven päivät varmaankin kuluvat hangilla ja laduilla. Iltaisin Vuontispirtillä järjestetään monenlaista **iltaohjelmaa,** joihin jokainen voi osallistua mielensä mukaan. **Yhteislaulun** lisäksi suunnitteilla on **"sisäsiisti vaelluskilpailu"** eli leikkimieliset joukkuekisat lajissa jos toisessakin.

Asiapitoisempaa ohjelmaa tarjoaa **puistomestari Olli Autto,** joka värittää kertomustaan kansallispuistosta korkeatasoisin diakuvin.

Kauno Laineen koostama **perinnefilmi Lapin retkeilystä** on halukkaiden katsottavana.

Poropoliisin työstä ja arjesta tarinoi **Olavi Alapuranen** Enontekiöltä.

Poronkuseman päässä Vuontispirtiltä on tanssihaluisille *mahdollisuus* **iltaverryttelyyn** musiikin tahdissa ravintola Loimussa.

Tapahtuman käytännön järjestelyistä:

Majoittuminen:
- Vuontispirtille majoittuvat tekevät itse varauksensa. Peruutuspaikkoja kannattaa kysyä!
- Susikyrön kämpät ovat jo melkein täynnä, mutta suurissa kaminateltoissa on tilaa riittävästi. Omille teltoille löytyy myös paikkoja. Asuntovaunuihin majoittuvien tulee varata itse paikkansa Vuontispirtiltä.

Susikyrön alueelle eivät asuntoautot ja -vaunut sovi.

Ruokailut: Jokainen hoitaa oman ruokailunsa.

Vuontispirtiltä on saatavana puolihoitoruokailu hintaan 75 mk.

Erikseen ostettuina, aamiainen 25 mk, keittolounas 35 mk ja päivällinen 60 mk.

Saunominen: Susikyrön lisäksi saunoa voi myös Vuontispirtillä joka päivä kello 15.00 - 21.00 välisenä aikana 10 mk:n hintaan.

Kuljetukset: Jokainen vastaa kuljetuskustannuksista itse.

Retki Hettaan pyritään järjestämään yhteiskuljetuksena.

Logilaiset ovat järjestämässä linja-automatkaa Turusta Tampereen ja Jyväskylän kautta Susikyröön. Kyytiä tarvitsevien tulee ottaa yhteys ensi tilassa Kale Kanervaan.

Maksut: Osallistumismaksu on 50 mk,joka sisältää Tunturiladunjärjestämän ohjelman, tarjoilun ja muistoesineen.

Varustus: Normaalin retkivarustuksen lisäksi jokainen tarvitsee vuosituhannen vaihteeseen **kuksan ja myrskylyhdyn!** Tunturilatu hankkii lamppuöljyn. Otsalamppuakin suositellaan!

Ilmoittautuminen: Kaikkien tulee ilmoittautua majoitusmuodosta riippumatta Marita Maulalle puh. 09-3451820, 040-5094412 Hippiäisentie 6, 00780 Helsinki.

Samalla on ilmoitettava, jos aikoo ruokailla Vuontispirtillä, jotta ravintola tietää varautua tarpeellisella ruokamäärällä!

Tervetuloa aloittamaan Uutta Vuosituhatta ja Tunturilatu 2000 -tapahtumaa!

RETKIMUISTIO

Retkitoimikunta on koonnut listan niistä eri kerhojen suunnittelemista retkistä ja vaelluksista, joihin ovat tervetulleita kaikki tunturilatulaiset riippumatta siitä, ovatko he kerhojen jäseniä vai ei. Tapahtumien yhteyshenkilöt saatte selville soittamalla kerhojen sihteereille, joiden puhelinnumerot ovat kerhopalstalla tässä lehdessä sivulla 4.

1999

29.12.-5.1.	Vuosituhannen päättäjäisviikko Susikyrössä

2000

1.1.	Lähtö retkitoimikunnan vaellukselle
24.-26.3.	Kevätpäivät Tunturikerho Kolbman isännöiminä
1.-8.4.	Tsietsan hiihtoviikko Susikyrössä
8.-15.4.	Login hiihtoviikko Susikyrössä
25.-27.8.	Kesäpäivät Tunturikerho Njealljen isännöiminä
29.7.-5.8.	Login kerhoviikko Susikyrössä
2.-9.9.	Kumpen kerhoviikko Susikyrössä
9.-16.9.	Susikyrö on varattu yleiseen retkeilyyn
lokakuu	Susiaset ja syyskokous Tunturikerho Ovtsin isännöiminä

Vinkki: Monet kerhot menevät tunturiviikoilleen omilla linja-autokuljetuksilla. Hyppää kyytiin, jos olet menossa samaan suuntaan ja samaan aikaan.

Retkitoimikunta

Bussilla uudelle vuosituhannelle

Tunturikerho Logi järjestää matkan Susikyröön vuosituhannen vaihtuessa. Jos osallistujia tule tarpeeksi, niin auto Turusta lähtee tiistaina 28.12. Ajoreitti: Turku klo 18.00, Tampere/rautatieasema klo 20.20, Jyväskylä/rautatieasema klo 22.15 ja Vaasa/linja-autoasema 29.12. klo 1.30. Ilmoita jos haluat kuljetuksen viimeistään viikon kuluttua Tunturilatu –lehden ilmestymisestä puh. 02 – 2366270 tai 040 – 733 1765 / Kalevi Kanerva

TERVETULOA

UUDEN VUOSITUHANNEN ENSIMMÄISILLE KEVÄTPÄIVILLE JA KEVÄTKOKOUKSEEN

24-26.3.2000
YLÖJÄRVEN SIIVIKKALAAN TORPAN KURSSIKESKUKSEEN

Torpan kurssikeskus sijaitsee luonnonläheisellä, rauhallisella paikalla n. 10 km päässä Tampereen keskustasta luoteeseen Näsiselän länsirannalla. Torppa on monipuolinen, retkeilymajatyyppinen kurssikeskus. Majoitus 2-4 hengen huoneissa. Toki myös teltassa/vaunussa.

Hinnat: Osanottomaksu 40 mk maksetaan paikan päällä tai etukäteen pankkiin. Majoituspaketti huonekoosta riippuen ateroineen per-sun 370-570 mk/hlö liinavaatteineen ja lau-sun 230-330 mk/hlö liinavaatteineen sisältäen saunan. Ateriapaketti sisältää pe iltapala, la aamupala, kokouskahvit, päivällinen, iltapala ja su aamupala. Teltta- tai vaunupaikat ateroineen/ilman ateroita hinnoiteltu erikseen. Maksut viimeistään 15.2.2000 Kolbman tilille Leonia 800010-70084661.

Lisätiedot: Timo Tulosmaa GSM 040-7440565 tai email: timo.tulosmaa@sci.fi tai Erkki Kauppila GSM 0400-635524 tai email: eka1311@koti.tpo.fi.

Ilmoittautuminen ja majoitusvaraukset: Timo Tulosmaa , yhteystiedot yllä. Ilmoittautuminen ja varaukset mielellään kerhojen kautta.

Päivien tarkka ohjelma vuosituhannen ensimmäisessä Tunturilatu-lehdessä.

TUNTURIKERHO KOLBMA

Toimitus kiittää

Vuosituhat on umpeutumassa ja Tunturilatu -lehtikin on siirtymässä ensimmäisen kerran uudelle vuosituhannelle. Lehti on uudistunut viime vuosina ja on päästy neljään numeroon vuodessa. Värikuvasivujen määrä on kohonnut neljään. Mutta ennen kaikkea aineistoa on tullut kiitettävän paljon ja tästäkin lehdestä siirtyi Kebnekaise / osa 2 seuraavaan numeroon.

Järjestömme selkäranka on talkoohenki ja sitä tämä lehden tekokin on. Toimituksen työ on kuitenkin vain apuvaihe, sillä varsinainen työ tehdään maan eri puolilla kirjoittajien koneiden äärellä – pohtien ja miettien. Kirjeitse saapuu vielä valtaosa, mutta tämänkin lehden jutuista tuli 11 sähköpostin kautta. Toimitus ei enää juttuja kirjoita, ainoastaan tarkistaa ja tekee taiton. Yhteistyössä kirjoittajat ja toimitus on saanut tämänkin lehden lentoon.

Uusi vuosituhat koittaa, ja joitakin näemme jo sen vaihtuessa Susikyrössä. On aika kiittää niin kirjoittajia kuin kuvaajia. Ilman teitä ei jäsenistömme saisi näin upeaa lehteä. Kiitos menneestä ja Oikein Retkeilyllistä Uutta Vuotta ja Vuosituhatta !

Toimitus

Uusia karttoja

Kuluvana vuonna on ilmestynyt 1:100 000 virkistyskartta Sevettijärvi-Nuorgam. Se kattaa kalottialueen Iijärven eteläpäästä pohjoisrajalle ja Kaamanen-Utsjoki tiestä itään valtakunnan rajalle.

Länsipuolelta on ilmestynyt samanlainen kartta Utsjoki-Kevo ja se kattaa Karigasniemen tasalta pohjoiseen olevan alueen ja idässä jonkin verran Kaamanen-Utsjoki-tien itäpuolta. Kartat ovat erinomaisia retkeilykarttoja ja mm. viimemainitulta löytyy Susi-Kiisa ympäristöineen. Karttojen Norjan puoleiset osat ovat merkinnöiltään hyvin suunnistukseen soveltuvia.

Kösä

Login hiihtoviikko

Login hiihtoviikko on 8. – 15.4. Susikyrössä. Linja-auto Turusta lähtee perjantaina 7.4. klo 18.00 Kupittaan ja Kaskenkadun kulmasta. Seuraava paikka on Tampereen rautatieasema klo 20.20. Jatkoreitti sopimuksen mukaan joko Vaasa tai Jyväskylä. Mahdollisuus jatkaa pidemmällekin, jos lähtijöitä on (vaikka Kilpisjärvelle). Paluu Turkuun sunnuntain 16.4. aamupäivällä. Ilmoittautumiset 20.3.2000 mennessä: Paula Jukala, puh. 02 – 2517116 tai 0400-820167, Kalevi Kanerva, puh. 02 – 2366270 tai 040 – 733 1765. Maksut tilille Merita 220518 – 41730 / viite 217.

Retkitoimikunta tiedottaa

VAELLUS

Vuosituhannen ensimäinen vaellus alkaa 1.1.2000 Susikyröstä.
Vännin vetämä vaellus kestää viikon.
Ilmoittaudu Väinö Martikaiselle: Ojalankyläntie 28, 33610 Tampere, puhelin 03-362 1082 tai 050-3395198.

Susiaiset kansallismaisemassa Aulangolla

Tutustumisretkeläiset Aulangon Karhuluolalla. Tiesitkö muuten, että Aulangon karhupatsaan veisti vuolukivestä Robert Stigell, sama mies kuin Helsingin haaksirikkoisten patsaan?

Aulangon näkötornista Aulangonjärvelle aukeava näkymä on yksi Suomen tunnetuimmista. Tunturikerho Alppaksen järjestämät susiaiset pidettiin tässä kansallismaisemassa.

Yleensä kansallismaisemaa katsellaan kauempaa, esimerkiksi näkötornista. Harvoinpa siihen sisään pääsee. Nyt pääsi. Susiaisten tapahtumapaikka, lomakylä Aulangon Heikkilä, sijaitsee Aulangonjärven takana. Juuri siinä maisemassa, johon Aulangon näkötornista on tapana tähystellä ja josta on julkaistu leegio postikortteja ynnä muita värikuvia.

Luonto oli jo aloittanut ruskan väriloiston, mutta sen vastapainoksi susiaisten osanottajien teltat edustivat hillittyyn tyyliin vihreän eri vivahteita. Mitä rakennuksiin tulee, niin tässä lomakylässä oli jokaisella vanhalla maakunnalla omansa - lapinkotakin. Tosin "kota" oli juuri saman näköinen lomakylämökki kuin muidenkin maakuntien nimikkotalot.

Tämän lokakuun ensimmäisen viikonlopun sää toi mieleen Käsivarren Yliperän: matalalla roikkuvat pilvet jahkailivat koko ajan, sataako vai eikö sataa, ja kyllä ne aina silloin tällöin päättivät sataa, mutta verrattain hillitysti.

Hämeessä siis on huumoria

Päästiin sitä kansallismaisemaa toki ulkoakin päin katsomaan: susiaisten ensimmäinen ohjelmanumero oli tutustuminen Aulangon puistometsään - näkötornia unohtamatta - työnjohtaja **Yrjö Palmin** asiantuntevalla opastuksella. Eversti **Hugo Standertskjöldin** vuosisadan vaihteessa suurisuuntaisesti "parantelema" luonnonkaunis alue on ollut luonnonsuojelukohteena vuodesta 1930 asti, turistikohde ja hämeenlinnalaisten ylpeys sukupolvesta toiseen. Toki ovat vaikuttavia everstin aikaansaannoksetkin, mutta erityisesti jäi mieleen luonnon luoma Aulangonvuoren hulppea järvenpuoleinen jyrkänne, jonka korkeissa, äkkijyrkissä kallioseinissä kasvaa isoja kuusia pitkin matkaa.

Raine Mattilan laatima luontopolku oli niin huumoripitoinen, että joku (savolainen?) arveli sen edustavan savolaistyyppistä huumoria - ikäänkuin huumori olisi hämäläisille tuntematon laji! Polku oli ilahduttavasti myös vaikeusasteeltaan tavanomaista kohtuullisempi; aivan kaikkia vastauksia ei joutunut arvaamaan. Illalla nuorisoohjaajana toimiva **Taija Heinonen** osoitti myös, kuinka Hämeessäkin osataan hersytellä: hän sai keskimäärin varsin vartuneen ikäiset tunturilatulaiset sydämestään mukaan vetämiinsä leikkeihin.

Myös muut alppaslaiset osoittivat illalla kykyjään: **Antero Rutanen** osoittautui aikamoiseksi taikuriksi ja Alppaksen puheenjohtaja **Teuvo Heinonen** hanureineen kelpo tanssimuusikoksi.

Kösä kultatuolissa

Mutta upein ohjelmanumero oli päivällä ennen Tunturiladun syyskokousta. Puheenjohtajamme **Kösä Lamminjoki** oli tullut muutamaa päivää aiemmin 60 vuoden arvokkaaseen ikään, mitä kunnioitettiin asiaankuuluvasti kantamalla sankaria yhdestä puusta veistetyssä kantotuolissa kuin faaraota, naisväen löyhytellessä palmunlehviä - tai ehkä ne sittenkin olivat kaisloja - ja alamaisten laulaessa onnittelulaulua. Tilaisuuden jälkeen koko susiaistapaamisen loppuajan Kösä nähtiin komeilemassa päällään taatusti uniikki **Marita Maulan** kirjailema paita, jonka miehustaa koristaa Tunturilatu-lehdenkin sivuilta tuttu Kösän tunnusolio Mömmö ja selkää Kösä itse ahkiotaan vetämässä. Kaikkia lahjoja emme voi ruveta tässä luettelemaan, todetaan vain yleisesti, että tunturikerholaisten tuomat lahjat ulottuivat lanttukukosta tuohitorveen. Tervapitoisia lahjoja oli leegio; kansa tuntee Kösän viehtymyksen tervaan. Hänhän on sitä mieltä, että esimerkiksi parempaa partavettä ei olekaan. Onnittelutilaisuudesta aitohämäläiseen tapaan myöhästynyt allekirjoittanut yhtyy paikalla olleen juhlakansan onnitteluihin ja toivottaa harmaapartaiselle nokkamiehellemme monia armorikkaita vuosia!

Susivaliokunta laavussaan. Vasemmalta Marita Maula, Jorma Alapuranen, Arvo Anivuo, Veijo Taavitsainen ja Terttu Civil. Martti Eskelinen ei päässyt paikalle. Arvon ja Martin haluttua luopua jäsenyydestä valittiin uusiksi susivaliokunnan jäseniksi yksimielisesti Pauli Hulkkonen ja Matti Reittamo.

Uudet susivaatimukset nyt sisäänajettu

Susivihkiäisiä vietettiin aavistuksenomaisessa tihkusateessa havulaavulla sujuvasanaisen **Pekka Lunnikiven** toimiessa noitana. Aluksi palkittiin **Eila Mäntynen** huomattavista ansioistaan arvostetulla susipannulla. Vihittäviä oli melkein joka lähtöön: kaksi tunturisutta, **Saija Taavitsainen** ja **Seija Andersin**, ensimmäinen uusien koventuneiden vaatimusten mukaisen johtajasuden arvon suorittanut, **Pekka Erämo**, sekä ansioitunut ikäsusi **Eila Vilen.** Saija, joka vihittiin pari vuotta sitten ensimmäisten joukossa outasudeksi, on nyt 18-vuotiaana erittäin todennäköisesti nuorin koskaan vihitty tunturisusi. Myös Seija ehti saada outasuden arvon ennen tunturisudeksi vihkimistään. Johtajasudenkin tultua nyt vihityksi on jokaiseen suoritettavaan susiasteeseen saatu uusien vaatimusten perusteella arvonsa hankkineita susia.

Koko läsnäollut susilauma kokoontui sunnuntaina aamunavauksen jälkeen samaiselle laavulle susikokoukseen, jossa niin susivaliokunta kuin vastavihitytkin esittäytyivät muille räätyhyn jäsenille. Valiokunnan kokoonpano uudistui yksimielisyyden vallitessa hieman. Puheenjohtaja **Jorma Alapuranen** kertoi susivaliokunnan käsittelemistä keinoista madaltaa erityisesti henkilökohtaisiin tieto- ja taitotesteihin liittyvää "kauhukynnystä". Jorma kertoi susivaliokunnan suunnittelevan myös vihkimistilaisuuden kulun ja sisällön tarkempaa määrittelemistä entisaikojen vihkiäisiin pohjautuen. Tähän liittyvissä yleisöpuheenvuoroissa oli esillä niin naisasia kuin sekin, voisiko vihkimisen tyylilaji olla toinen. Niin aivan, vihkiäisethän voisivat olla esimerkiksi juhlavan shamaanihenkiset, ovat kuulemma joskus olleetkin.

Viimeisenä mutta ei vähäarvoisimpana seikkana tulkoon mainituksi, että Hämeenlinna noteerasi susiaiset kiitettävästi: kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Jorma Hassinen** esitti kaupungin tervehdyksen avajaistilaisuudessa. (Vanhaan hämäläiseen tapaan allekirjoittanut myöhästyi siitäkin.)

Teksti ja kuvat: **Juhana Häme**

60-vuotias Kösä kultatuolissaan kuin faarao.

Tunturiladun viiri lähdössä vuosituhannen viimeiseen tapahtumaan Susikyröön. Luovuttajina vasemmalla Alppaksen puheenjohtaja Teuvo Heinonen ja sihteeri Marja-Liisa Mäki, vastaanottajana vuosituhannen vaihteen tapahtuman puuhamies Raimo Pahkala.